

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

ЩытхуцӀэу
«Адыгэ Республикэм
инароднэ усаку»
зыфилорэр
М. Н. Огузым
фэгъэщӀошэгъэным
ехылаӀагъ

Лъэпкъ творчествэм
ихэхъоныгъэкӀэ гъэхъа-
гъэу ышӀыгъэхэм апае
щытхуцӀэу «Адыгэ Рес-
публикэм инароднэ уса-
ку» зыфилорэр Огуз Му-
хамэд Назыр ыкӀом —
усакум, Урысыем итха-
кӀохэм я Союз хэтым
фэгъэщӀошэгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэу
ТХЪАКУЩЫНЭ
Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 29-рэ,
2015-рэ илъэс
N 81

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ и Указ

ЩытхуцӀэу
«Адыгэ
Республикэм
культурэмкӀэ
изаслуженнэ лофышӀ»
зыфилорэр
А. Хь. Пщыгъусэм
фэгъэщӀошэгъэным
ехылаӀагъ

Культурэм ихэхъоны-
гъэкӀэ гъэхъагъэу ышӀы-
гъэхэм апае щытху-
цӀэу «Адыгэ Респу-
бликэм культурэмкӀэ иза-
служеннэ лофышӀ» зы-
филорэр Пщыгъусэ Ас-
лъамбэз Хьазрэт ыкӀом
— Урысыем щыпсэурэ
адыгэхэм яфедеральнэ
лъэпкъ-культурнэ автоно-
мие ивице-президент фэ-
гъэщӀошэгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэу
ТХЪАКУЩЫНЭ
Аслъан**

къ. Мыекъуапэ,
жъоныгъуакӀэм и 29-рэ,
2015-рэ илъэс
N 82

Проектым игъэцэкӀэн пае Адыгеим мыльку тедзэ къыфатӀупщыщт

Адыгэ Республикэм туризмэдрэ курортхэмрэкӀэ и Ко-
митет итхьаматэу Къэлэшыгъо Инвер гухэлъ гъэнэфагъэ
зиӀэ федеральнэ программэу «2011 — 2018-рэ илъэсхэм
туризмэм Урысые Федерацием зыщегъэушӀомбгъу-
гъэныр» зыфилорэм и Координационнэ совет изэхэсы-
гъоу жъоныгъуакӀэм и 28 — 29-м туризмэмкӀэ Феде-
ральнэ агентствэм щыкӀуагъэм хэлэжыагъ.

— Ростуризмэм ипащэ игуа-
дзэу Николай Королевым ишӀу-
фэс псалъэ зэрэщыгъэунэ-
фыкыгъэмкӀэ, лофтхьабзэмкӀэ
пшӀэрылъ шъхьалэу ялэр шӀуагъэ
къэзытыщт инвестиционнэ про-
ектхэр къыхэхыгъэнхэр ары.
Ведомствэм ипащэ игуадзэ къа-
зэрафызэхифыгъэмкӀэ, проек-
тэу къарахьылэхэрэр гъэшлэ-
гъонхэмэ ыкӀи гухэлъ гъэнэфа-
гъэ зиӀэ федеральнэ програм-
мэм хагъэхьанхэмкӀэ шапхъэ-
хэм адештэхэмэ, гухэлъ гъэ-
нэфагъэ зиӀэ федеральнэ
программэу «2011 — 2018-рэ
илъэсхэм туризмэм Урысые
Федерацием зыщегъэушӀомбгъу-
гъэныр» зыфилорэм и Коорди-
национнэ совет къыхалхьа-
щытхы, — къытыгъ туризмэм-
кӀэ Федеральнэ агентствэм
ипресс-къулыкъу.

Адыгэ Республикэм туриз-
мэдрэ курортхэмрэкӀэ и Коми-
тет къызэрэщӀагъэмкӀэ, мэ-
фитӀум къыклоцӀ Урысые Феде-

рацием ишӀолпыр 38-мэ япро-
ектхэр къарахьылэагъэх. Адыге-
им ипроектэу «Ворота Лаго-
наки» зыфилорэм ия 2-рэ
чэзыу къыдырагъэштагъ. Ащ
епхыгъэу республикэм феде-
ральнэ мыльку къылэкӀэхьа-
нэу, къушъхьалэхэм яинфра-
структурэ хэхъоныгъэ арагъэ-
шынау мэгулгъэх.

ШӀугу къэтэгъэкӀыжы: Адыге-
им проектэу «Ворота Лагона-
ки» зыфилорэм иапэрэ чэзыу
2014-рэ илъэсым къыгъэщып-
къэжыгъ ыкӀи илъэсым ыкӀэ-
хэм адэжъ федеральнэ, рес-
публикэ бюджетхэм къахэкӀы-
гъэ сомэ миллион 437,5-р по-
селкэу Каменноостскэм фа-

тӀупщыгъагъ газрэ псырэ ащ
ящӀэлэгъэным пае. А мылькур
джыдэдэм гъэхъагъэ хэлъэу
къызфагъэфеде.

Мыекъопэ районым газры-
кӀуапӀэхэм япхырышын щылы-
гъэкӀотэгъэныр ятӀонэрэ чэзы-
уми къыщыдэлъытагъ. Сомэ
миллион 850-рэ ащ пӀуагъэхьа-
нэу рахъухъэ. Инфраструкту-
рэм изэхэцӀэнкӀэ 2017-рэ илъэ-
сым нэс проектър агъэцӀӀэн
ямурад. А уахътэм къыклоцӀ
поселкэу Каменноостскэм, Да-
хъо къыщегъэжьагъэу посел-
кэу Гъозэрыплъэ нэс газры-
кӀуапӀэхэмрэ псырыкӀуапӀэхэмрэ
ащӀычӀэлъхъэгъэн фае. Ащ нэ-
мыкӀэу, Мыекъуапэрэ Гъозэры-

плъэрэ ыкӀи Дахъорэ Лэгъо-
Накъэрэ зэзыпхыщтхэ гъогу-
хэм яшӀын мыльку къафэтӀуп-
щыгъэным илофыгъуи джыдэ-
дэм хэлпӀэх.

— Проектэу «Ворота Лаго-
наки» зыфилорэр загъэцӀӀэ-
кӀэ, туризмэм хэхъоныгъэ зэри-
шыщтым имызакъоу, ежъ цыф-
хэм ящӀыӀӀэ-псӀукӀи нахьышӀу
хъушӀт. ИщыкӀэгъэ инфраструк-
турэр зызэхэцӀӀэ, щыӀӀӀэ-
псӀукӀэм зыкӀыӀэтыщт. Адыге-
им и Лышъхъэу ТхьакӀушынэ
Аслъан республикэм ихабзэ
икхулыкъухэм апащхъэ ригъэ-
уцогъэ пшӀэрылъ шъхьалэхэм
ар зэу ащыч, — къыӀуагъ
Къэлэшыгъо Инвер.

Губгъом имафэ зэфищагъэх

Мэкъумэщ хьызмэтымкӀэ Краснодар инаучнэ-ушӀэты-
пӀэ институтэу П.П. Лукьяненкоу ыцӀэ зыхьырым мы
мафэхэм Адыгеим иллыкӀохэр рагъэблэгъагъэх.

«Губгъом имаф» зыфилорэ
лофтхьабзэу ащ зызэхэащӀагъэм
хэлэжыагъэх АР-м и Къэралы-
гъо Совет — Хасэм и Тхьа-
матэу Владимир Нарожнэр,
Адыгэ Республикэм иллыкӀоу
Краснодар краим и Админист-
рации щыӀэ Трэхъо Тимур, рес-
публикэм ирайонхэм ыкӀи икъа-
лэхэм япачэхэр, АР-м мэкъу-
мэщымкӀэ и Министерствэ,
мэкъу-мэщымкӀэ ГъэлорышӀа-
плэхэм, «Россельхозцентр» зы-
филорэ филиалэу АР-м щы-
лӀэм яллыкӀохэр, чыгулӀэхэр,
нэмыкӀхэри.

Мы институтым шӀуагъэ къы-
тызэ лоф зишӀэрэр мыгъэ илъэ-
си 101-рэ хъугъэ. Къыблэ фе-
деральнэ шӀолпырым ыкӀи Уры-
сыем пэрытныгъэр щалыгъ. На-
укэм ылъэныкъокӀэ гъэхъэгъэ-
шӀухэр ялэх, чылӀпхъэ лъэпкъы-
шӀухэр тыдӀкӀи къыщагъэкӀы-

хэрэм шӀэныгъэлэжхэр альэ-
плъэх, нэужым тишӀолпыр ахэр
зэрэщагъэфедещтхэм лоф да-
шӀэ. АР-м мэкъу-мэщымкӀэ и
Министерствэ 2007-рэ илъэ-
сым къыщегъэжьагъэу инсти-
тутым зэзэгъыныгъэ дишӀыгъэу
зедӀалажыагъ. Ащ ишӀуагъэкӀэ,
Адыгеим ичыгулӀэжхэм чылэ-
пхъэ лъэпкъышӀухэр нахь агъэ-
федэхэ хъугъэ, лэжыгъэу къы-
рахырэми хэхъуагъ. Къыхэ-
гъэщыгъэн фае, илъэс къэс
республикэм чылапхъэу ша-
пхьырым ипроцент 94-р
КНИИСХ-м къыращы. ЗӀкӀэм-
кӀи мы институтым къыщагъэ-
кӀырэ бжыхъэсэ коц чылӀп-
хъэ лъэпкъ 27-рэ, хъэ чылӀпхъэ
лъэпкъ 12, тритикаль лъэпкъы
3 тичыгулӀэжхэм агъэфеде.

Зэзэгъыныгъэ зедӀашыгъэу
зэрэзедӀалажыагъэхэрэм шӀуагъэу
къытырэр зэрэнэрылӀэгъур

ипсалъэ къыщыгъэжыгъэ
АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхьаматэу Владимир
Нарожнэм. ЯзӀпхыныгъэ лъа-
гъэкӀотэнэу, гъэхъэгъэшӀухэр
ашӀынхэу къафӀэлъуагъ.

— ШӀӀӀӀ лэжыгъэ дӀэгъу
къӀпхыжыныным пае чылапхъэу
бгъэфедедрэм мэхъанэшхо зэ-
рилэр, — ело Владимир На-
рознэм. — Зэзэгъыныгъэу зэ-
дӀашышӀыгъэм ишӀуагъэкӀэ, чы-
лӀпхъэ лъэпкъышӀухэр зыгъэ-
федэхэрэ чыгулӀэжхэм япчъа-
гъэ хэхъуагъ. Ахэр аушӀэтых,
ячыгухэм нахь къызэгъыхэу,
лэжыгъэ ин къэзытхырэ агъэ-
унэфых, агъэфеде. Джары
лъапсэу фӀхьурэр лэжыгъэу
кытхырэмкӀэ пэрытныгъэр зэ-
рӀтыгъ зэпытым.

Нэужым республикэм иаграр-
нэ-промышленнэ комплекс хэ-
хъоныгъэхэр ышӀынхэм зилахы-
шӀу хэзышӀыхьагъэхэу, мэкъумэщ
хьызмэтымкӀэ Краснодар инаучнэ-
ушӀэтыпӀэ институт лоф щызы-
шӀэхэрэм АР-м и Лышъхъэ,

АР-м и Къэралыгъо Совет —
Хасэм ыкӀи АР-м мэкъу-мэщым-
кӀэ и Министерствэ ящытхы
тхылхэр афагъэщӀошагъэх.

Мы мӀфэ дэдэм КНИИСХ-м
ичӀыгухэу коц, хъэ, кӀӀӀ, на-
трыф ыкӀи нэмыкӀ чылӀпхъэ
лъэпкъыкӀэхэр зычаушӀэтыхэ-
рэ чыпӀэм лофтхьабзэм къе-
клопӀагъэхэр рагъэблэгъагъэх.
Хъэсэ мыинхэу зетеутыгъэхэм
яклопӀагъэх, отдел зэфӀэшхьаф-
хэм япачэхэр къащӀагъокӀы-
гъэх. Ахэм лэжыгъэу къаща-
гъэкӀыхэрэм шӀуагъэу апылпыр,
аужырэ илъэсхэм лэжыгъэ
лъэпкъ зэфӀэшхьафхэм ячылӀ-
пхъэ лъэпкъыкӀэхэу аушӀэтыхэ-
рэр зыфӀэдэхэр къалотагъэх.
Мэкъумэщ хьызмэтым пыщӀэгъэ
ллыкӀохэу Адыгеим икыгулӀэжхэм
ашӀогъэшӀэгъонэу ахэм ядӀлу-
гъэх. Ячыгухэм нахь къыкӀушӀт
чылапхъэхэр къыхахыгъэх, зыгъэ-
гумӀкӀырэ упчӀэхэр аратыгъэх.

ШӀуагъэ къызыпыкӀырэ мыщ
фӀдэ лофтхьабзэхэр ыпӀӀи зэ-
хӀащӀэтых, лэжыгъэ бӀгъуа-
гъэ республикэм ичыгулӀэжхэм
къызэрахыжыщытым фӀ-
лэжыагъэх.

ПИАТЫКЪО Анет.

Журналистхэм ягъэхъагъэхэр

Дзэ-патриотическэ фильмэхэм ыкIи къэтынхэм атегъэпсыхъэгъэ Дунэе телевизионнэ фестивалэу «ЕгъэшIэрэ машIу» зыфиIорэр къалэу Волгоград щыкIуагъ.

Урысые Къэралыгъо телерадиокомпаниер зикIэщэкIо Iофтхъабзэр мыгъэ яенэрэу зэхашагъ. Iофтхъабзэу ащ къырахъылагъэхэм япчъагъэкли, журналистэу хэлэжъагъэхэм ябагъэкли ыпэрэ илээсхэм щылагъэхэм ар къахэщыгъ. Хэгъэгъу зэошхом ТекIоньгъэшхор къызщыдахыгъэр илээс 70-рэ зэрэхъугъэм фэгъэхъыгъэ фестивалыр нахъ игъэкIотыгъэу мыгъэ хъугъэ.

Телевизионнэ къэтынхэм яугъоин мэзищ щыIэу Волгоград и Къэралыгъо телерадиокомпание ыублэгъагъ. Ахэм уасэ афэзышIыгъэ купым Iофтхъабзэу ин зэшIуихыгъ. ЗэкIэмкли жанрэ зэфэшъхъафхэм арылэу техыгъэ телевизионнэ къэгъэлэгъон 370-рэ зэнэкъокъум къырахъылэгъагъ. Урысые ит шьолъыр телерадиокомпаниехэм яIофшIэхэм анэмкIэу, Казахстан, Беларусым,

Къыблэ Осетием, Киргизием журналистхэри фестивалым хэлэжъагъэх. Заом итарихъ къэзыIотэрэ документальнэ фильмэхэр, зэуапIэм Iутыгъэ лыхъужьхэм афэгъэхъыгъэ къэтынхэр, тинепэрэ мамыр щылакIэ зыхъатыр ветеранхэм ягукъэкIыж зэдэгущыIэгъухэр... Хэгъэгъу зэошхом илэхъан зыфэдагъэр къыралотыкIы ашIоигъоу журналистхэм яIофшIагъэхэм лъэныкъо пчъагъэхэр къызэлъаубытыгъэх.

Адыгэ телевидением ижурналистхэм агъэхъазыргъэу къэтыниплI фестивалым хэлэжъагъ. ТIумэ хагъэунэфыкIырэ чIыплэхэр къыдахыгъэх. Журналистэу Дэлчэжъ Светлана икIэтынэу «Творческая мастерская» зыфиIоу Хэгъэгъу зэошхом иветеранэу, сурэтышIэу, уасакIоу Владимир Пужелевым фэгъэхъыгъэм ыкIи журналистэу Елена Малкова икIэтынэу «Без грифа «Секретно» зыфиIоу щынэгъончъэнымкIэ федеральнэ къулыкIуэм зэо лъэхъаным игъэхъагъэхэр зыфэдагъэр къэзыIуатэрэм ятIонэрэ чIыплэхэр къафагъэшъошагъэх.

Фестивалэу «ЕгъэшIэрэ машIу» зыфиIорэм ишIухъафтын шъхъалэ, и Гран-при Волгоград и Къэралыгъо телерадиокомпание ыгъэхъазыргъэу къэтынэу «Сталинградская энциклопедия» зыфиIорэм фагъэшъошагъ. Ащ фэдэ гъэхъагъэ зэрашIыгъэмкIэ тIофшIэгъухэм ыкIи компанием итхъаматэу, тичIыгъогу КIэрэщэ Аслъанбэч тафэгъушIо!

ТИШЪУ Светлан.
КЪТРК-у «Адыгеим» ижурналист.

Тульскэм неущ щаублэ

Мэкьюгум и 5 — 6-м къэзэкъ культурэм ишьолъыр фестиваль Мыекъопэ районым щыкIошт. Ащ фэгъэхъыгъэ зэхашъу Адыгэ Республикэм культурэмкIэ и Министерствэ щызэхашагъэм агъэцкIэн фэе Iофыгъо шъхъаIэхэм щатэгущыIагъэх.

Тиреспубликэ культурэмкIэ иминистрэу Къулэ Мыхъамэт, ащ игуадзэу ШъэуапцIэкIо Аминэт, нэмыкIхэм зэрэхагъэунэфыкIыгъэу, зыныбжыкIыгъэхэм яансамблэ 44-рэ, кIэлэцIыкIу ансамблэ 11 къэзэкъ фестивалым хэлэжъэщтых. ПэшIорыгъэшъэу нэрылэгъу Iэпылэгъухэр агъэхъазыргъэх. Орэдхэр къызэралоштхэм, зэрэуджыштхэм адакIоу, лъэпкъ Iэпэщысэхэр, искусствэм епхыгъэ пкъыгъохэр фестивалым къыщагъэлэгъэщтых.

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адырIэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жугъэм иамалхэмкIэ и Комитет итхъаматэ игуадзэу Александр Лузиныр, къэзэкъхэм я Мыекъопэ отдел ипашъу Александр Даниловыр, ащ игуадзэу Николай Старковыр, Адыгэ Республикэм лъэпкъ культурэмкIэ и Гупчэ итхъаматэу Къулэ Амэрбий, зэхэщэкIо купым хэтэу Къэлэшъэу Инвер, нэмыкIхэри къэгущыIагъэх.

Фестивалыр мэкьюгум и 5-м Тульскэм, и 6-м Мыекъопэ районым ипсэуплэу Дахъом

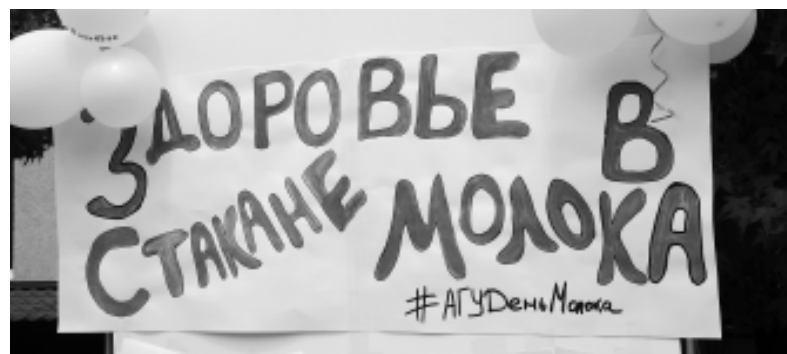
дэжъ ащыкIошт. Къэзэкъ культурэр цыфхэм нахъышIоу алъыгъэлэсыгъэнымкIэ районым ипсэуплэхэм ансамблэхэр ащыIэщтых.

Зэкъошныгъэм ипчыхъэзэхъэ мэкьюгум и 5-м Мыекъуапэ изыгъэпсэфыплэ парк щызэхашэщт. Iофтхъабзэм ирежиссерэу Къулэ Амэрбий къызэрэтиIуагъэу, лъэпкъ зэфэшъхъафхэм яансамблэхэр зэлукIэгъум къырагъэблэгъагъэх. Сыхъатыр 17-м концертыр къэлэ паркым щаублэщт.

Къэзэкъ культурэм ишьолъыр фестиваль мэкьюгум и 5-м пчэдыжым сыхъатыр 10-м Тульскэм игупчэ къыщызэIуахышт.

ЕМТИЛЬ Нурбий.

Щэм ишIуагъэ фэгъэхъыгъагъ

Адыгэ къэралыгъо университетым истудентхэм янаучнэ-исследовательскэ коллективэу «Нутрициологым» «Умное питание» зыфиIорэ проектым хашъу мы илээсыр къызиыхъагъэм къыщыублагъэу Iофтхъабзэ зэфэшъхъафхэр зэхэщэх. Ахэм ащыщэм и Дунэе мафэ фэгъэхъыгъэу «Здоровье в стакане молока» зыфиIоу мэкьюгум и 1-м рагъэкIокIыгъэр.

Биологие шIэныгъэхэмкIэ докторэу, профессорэу ЦыкIуныбэ Аминэт Iофтхъабзэм пэублэ псалъэ къыщишIызэ, мэкьюгум и 1-р щэм и Дунэе мафэу зэрэхагъэунэфыкIырэр, мы Iофтхъабзэр апэрэу Мыекъуапэ зэрэщызэхашэрэр къыIуагъ. Щэм ыкIи ащ хэшIыкIыгъэ гъомылапхъэхэм цыфым ипсауныгъэкIэ шIогъэшхоу апылпыр студентхэм къафиIотагъ.

— Щэм шIогъэшхо зэриIэр зэкIэми ашIэ, арэу щытми, «щэр сикIасэп, сыфаеп сешъонэу» зыIохэрэми мымакIэу талокIэ.

— къыIуагъ Аминэт. — Ар тэрэзэу слытэрэп. Сыда плэмэ кальциер, лактозэр, белоқыр, аминокислотэу тпкъышъол ищыкIагъэхэр зэкIэ щэр ары зыхэлъыр. Щэм хэшIыкIыгъэ шхыныгъохэу къуаер, шхыур, къундысыур, шъхъадж ежъ нахъ зэрикласэм тетэу, мафэ къэс цыфым ышхынхэ фае. Непэрэ зэхашъэр ежъ студентхэм къаугупшысыгъ. Мы IофтхъабзэмкIэ тэ пшъэрылэу тилэр щэм шIогъэшхоу иIэр икIэрыкIэу ныбжыкIэхэм агу къэдгъэкIыжыныр, нахъыбэу ар къызфагъэфедэныр ары. Цы-

фым мафэ къэс щэми, шхыуми зы стэчан, къое грамм 50 фэдиз, тхъу, кIэклэу къэпIон хъумэ, щэм тельытагъэу литрэрэ ныкIорэ ышхын фае. Щэр псауныгъэмкIэ Iэзэгъоу щыт, акъылми нахъ дэгъоу Iоф регъашIэ.

Iофтхъабзэр мэфэкI шъыпкъэм тетэу студентхэм рагъэкIокIыгъ. ПщэрыхъэкIо щыгъынхэр ащыгъэхэу щэ стэчанхэр къырахъахыгъэхэу Iофтхъабзэм къекIолIагъэхэр ащ рагъэшъуагъэх ыкIи щэм хэшIыкIын плэкIыщт гъомылапхъэхэм ярецепт зэрытхэгъэ тхъэлэ цыкIухэр афагощыгъэх. Нэужым шхыным мэхъанэу ратырэм фэгъэхъыгъэу студентхэм анкетирование рагъэкIокIыгъ. Iофтхъабзэм хашъу зэнэкъокIухэр зэхашагъэх, анахъ къахэщыгъэхэм шIухъафтын цыкIухэр афашыгъэх.

КИАРЭ Фатим.
Сурэтхэр Iэшыны Аслъан тырихыгъэх.

Зэгущэфагъэхэр къаубытыгъэх

Гъогур щынэгъончъэным фэгъэзэгъэу къулыкIуэм иIофшIэхэм бзэджэшIагъэхэм якъыхэгъэщыны яIахъышIу хашIыхъэ.

ГушыIэм пае, 2015-рэ илээс жьоныгъуакIэм и 29-м а къулыкIуэм иIофшIэхэу, полицием истаршэ лейтенантэу Р. Хъ. Нешэмрэ полицием илейтенантэу Д. В. Барабашовырэ къалэу Мыекъуапэу къулыкIуэр сахъызэ, чэщым сыхъатыр плIым ыныкъохэм адэжъ оперативнэ дежурнэу «Тамань-10» зыфиIорэм макъэ къаригъэлугъ псэуплэу Ханскэм игъогухэм ащыщ тхъамыкIагъоу къызэрэщыгъэхэм фэгъэхъыгъэу. Чыплэм екIухэзэ, «Газе-

лэу» «Эвакуатор» зыфалорэм фэдэу ыпэкIэ зигугъу къашыгъагъэм итеплэкIэ ехъырым аналэ тырадагъ. Автомобилыр къызэгъуцум нафэ къызэрэхъугъэмкIэ, Ханскэм щыпсэурэ зэшитIу (зым илээс 19, адрэм илээс 20 аныбжъэу) исыгъ. Урысыем хэгъэгъу кIоцI IофхэмкIэ и Министерствэ и Къутамэу къалэу Мыекъуапэу щыIэм ахэр къызынагъэсхэм, тыгъон гухэлъ зэряагъэм еуцолэжыгъэх. Мы лъэхъаным уплъэкIун Iофхэр макIох.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо лъэпкъ орэдыло-къэшъокIо ансамблэу «Испыаемым» ипашъу Нэхэе Аслъан ыкIи иартистхэр ансамблэм ипшынаоу Лъэцэр Светлана ятэу Лъэцэр Рэмэзан Мосэ ыкIор дунаим зэрехыжыгъэм фэшI афэтхъаусыхэх Светланаэр игупсэхэмрэ.

ГьогурькӀоныр щынэгъончъэным фэшӀ

АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ИофхэмкӀэ и Министерствэ епхыгъэу Иоф зышӀэрэ Общественнэ советым джырблагъэ зэхэсыгъо илагъ. ГьогурькӀоныр щынэгъончъэным ыкӀи кӀэлэцӀыкӀлӀхэм языгъэпсэ-фыгъо уахътэ зэрэзыхащэрэм яИофыгъохэм Иоф-тхьабзэр афэгъэхьыгъагъ.

Зэхэсыгъом ипэублэ Текло-ныгъэр кызыдаыхыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъурэм фэгъэхьыгъэу сурэтшынымкӀэ кӀэлэеджакӀохэм азыфагу щызэхашагъэгъэ зэнэкьокъум икӀлӀххэр щызэ-фахысыжыгъэх. Анахь чанэу хэлэжыагъэхэм дипломхэр афагъэшъошагъэх.

АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ИофхэмкӀэ и Министерствэ и Общественнэ совет хэтэу гьогурькӀоныр щынэгъончъэным лыплӀэрэ общественнэ ИофшӀэкӀо куп зэхэ-щэгъэныр пшӀэрылӀ шхьалӀэхэм зэрашыщыр кыӀуагъ АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ИофхэмкӀэ и Минис-терствэ епхыгъэу Иоф зышӀэрэ Общественнэ советым ипашӀэу Хьунэго Рэщидэ. Федеральнэ ведомствэм и Общественнэ совет иунашъокӀэ УФ-м исубъ-ектхэм ащ фэдэ кыӀыкӀухэр зэрашагъэпсыхэрэр ипсалӀэ кыӀышхыгъэщыгъ.

ИофшӀэкӀо купым хэхъаштхэм якандидатурэхэр къамыгъэпӀа-гъохэзэ, мы илъэсыр кызы-хьагъэм кыӀышублагъэу гьогурькӀоныр щынэгъончъэнымкӀэ Иофхэм язытет зыфэдэм со-ветым хэтхэр тегушылагъэх.

Гьогухэм къащыхъурэ хьугъэ-шагъэхэр нахь макӀэ шыгъэн-хэм фэшӀ пэшӀорыгъэшӀ Иоф-

тхьабзэу зэрахъэхэрэм афэгъэ-хьыгъэу къэгущылагъ АР-м и Къэралыгъо автоинспекция ипа-щӀэу А. Курпас.

«Адыгеяавтодорым» итхьама-тӀэу А. Корешкиным урам-гъогу сетим изытет нахьышӀу шыгъэ-нымкӀэ ИофӀэу ашӀэрэм ягъгъу кыӀышыгъ. ГьогурькӀоныр щынэгъончъэу шытыным ылъэны-кьокӀэ гумэкӀыгъоу щыӀэхэр кызыыхэкӀэу АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ИофхэмкӀэ иминистрӀэу А. Речиц-кэм ылытагъэр зэкӀэми зэфӀ-дӀэу пшӀэдэкӀыж зэрамыхьы-рэр ары. Ащ зэрэкӀыгъэтхьы-гъэмкӀэ, гумэкӀыгъоу къэуцухэ-рэм язэшӀохын полицием имы-закъоу, шӀольырхэри дэлэ-жъэнхэ фае.

«Общественностыр чанэу мы Иофым кыӀыжылагъэу тигъогухэм рэхъатныгъэр ателъхьэ-гъэныр кӀын хъушт», — кыӀуагъ министрэм.

Общественнэ советым хэтхэр нахь чанэу мыщ къекӀуалӀэхэмэ, пшӀэрылӀ гъэнэфагъэу ялӀ-хэр нахь дӀгъоу зэшӀуахынхэ альӀэкӀышт.

Нэужым ИофшӀэкӀо купым хэтхытхэр зэкӀэми зэдырагъа-штӀэу хадзыгъэх. Ахэр ЛӀэпкӀ театрем ирежиссер шхьалӀэу Кукэнэ Мурат, АР-м и Къэ-

ралыгъо автоинспекция иотдел ипашӀэу Алексей Чмыревыр, «Адыгеяавтодорым» илӀыкӀоу Роман Верзуновыр. Ахэм пӀ-цӀэныгъэ адызэрихъашт бзылӀ-фыгъэхэм я Союз иправление итхьаматӀэу, Общественнэ со-ветым хэтӀэу Светлана Доро-шенкӀэм.

ИофшӀэкӀо купым хэтхэр анахь Иофыгъо шхьалӀэу зыпы-лыштхэм ягъгъу къашыгъ. АпӀ-рапшӀэ ар зыфэгъэхьыгъэр гьогухэм къатехъухьэрэ тхьама-кӀагъохэр нахь макӀэ шыгъэн-хэм фэшӀ ар кызыӀотыкӀырэ социальнэ роликхэм ягъэхьа-зырын ары. Мы мӀфӀэ благъэ-хэм ащ фежъэштхы.

Джащ фӀдӀэу Иофыгъо шхьалӀэу советым хэтхэр зытегушы-лагъэхэм ащыцӀ кӀэлэцӀыкӀлӀхэм ягъэмӀфӀэ зыгъэпсэфыгъо лӀэ-хьан изэхэщэн.

Мы лӀэныкьомкӀэ ИофӀэу агъэ-цакӀэхэрэм, гъэмӀфӀэ лӀэхьа-ным Иофтхьабзэу зэхашащтхэм къатегушылагъ АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ИофхэмкӀэ и Министерствэ полицием иуполномоченнэ уча-стковэхэм ыкӀи зыныбж имыкӀыгъэхэм яотдел ипашӀэу А. Федосеевыр. Полицием икыӀыкӀушӀлӀэхэмрэ советым хэтхэмрэ язэдӀэлэжъэнкӀэ опыт алӀкӀэлӀ хъугъэ. Ащ дакӀоу зыныбж имыкӀыгъэхэм альӀ-ныкьокӀэ Иофтхьабзэу зэхаша-хэрэр тапӀкӀи лӀагъэкӀотэштхы, Иофхэм язытет нахьышӀу шы-гъэным яшыпкӀэу пылгы-штхы.

КИАРЭ Фатим.

Адыгеим щӀэкӀо

КушъхьэфӀчӀэ спортымкӀэ дунӀэ турнирӀэу «Гран-при Адыгея» зыфиӀорӀэр тиеспубликӀэ щӀэкӀо. Испанием, Израиль, Словакием, Беларусым, Казахстан, Урысыем ябылӀыфыгъэхэр зӀукӀлӀгъухэм ахӀлажъэх.

МыекъопӀэ администрацием ишӀуафтынхэм якъыдӀэхын фэгъэхьыгъэ зӀукӀлӀгъум «Уры-сыем ихэшыпыкӀыгъэ команд» зыфиӀорӀэм хэт спортсменкӀэу Анастасия ЯковенкӀэм апӀэрэ чыӀпӀэр кыӀыщидыхыгъ. Кило-метрӀэ 98-рӀэ зэнэкьокъум кы-щакӀугъ. Адыгеим испортсмен-кӀэхэу Елизавета Ошурковар, Ирина Журба, нӀмыкӀхэри Уры-сыем икомандэхэм ахэтхэу яухьазырыныгъэ къагъӀагъо.

— ТыгъуасӀэ спортсменкӀэ-хэр МыекъопӀэ районым икыу-шхьӀэ гьогухэм ащызэнэкьокъугъэх. Мэкъуогъум и 4-м сы-хьатыр 10.40-м дунӀэ зэнэ-кьокъур МыекъуапӀэ икӀэлӀэ парк кыӀыщызӀуахышт, — кы-тиӀуагъ зӀукӀлӀгъухэм ядирек-торӀэу, Адыгэ РеспубликӀэм иза-служеннэ тренерӀэу Владимир Бородавкиным.

САХИДЭКЪО Нурбий.

Журналым игъэтхэ чэзыу

«Родничок Адыгеи» зыфиӀорӀэ кӀэлэцӀыкӀлӀ журналым иапӀэрэ гъ-тхэ чэзыу бӀмышӀэу кыӀыдӀкӀыгъ.

Ар кӀэракӀ итеплӀэкӀэ, кы-дӀэхъгъэ зэфӀшхьафхэмкӀи бай. КӀышӀом адыгэ пшӀэшъэ-жыӀеу сӀе пӀыжъ дахэр зи-шъуашӀэу, лӀэпкӀ къашӀохэр зи-кӀасэр тет. Ары, сабыим халпӀ-хьэрэр ары сыдигъуи кыӀы-кӀыжыӀэр.

А гупшысӀэм рыгъуазӀэу, жур-налу «Родничок Адыгеи» ире-дакторӀэу БӀгъушӀэ Мариет зы кыӀыдӀкӀыгъом адрӀэр нахь дӀ-гъужжӀэу зеришӀыштӀым дахӀэу Иоф дешӀэ.

УсӀэ-пшысӀэу «Почему надо слушать маму?» зыфиӀорӀэм журналыр кыӀызегухы. Ар На-таля Михалкина ий. Уяне ыӀорӀэм уедӀумӀэ, ухэтми узэрӀ-хэмыукоштыр, цыфы узэрӀ-хъуштыр ащ кыӀыфегъэнафӀэ.

ТхакӀоу МӀэщбӀшӀэ Исхьакъ иусӀэ «Доброта» зыфиӀорӀэр гъӀэсӀпӀтхыдӀ ин зыхӀӀ. ХӀти шӀугъэм, къэбзагъэм тызэра-щыкӀлӀрэм, тигъӀпсыкӀи, тишы-кӀи, тигушыӀэ пӀпчы нахь тафӀ-сакъӀэу, зы цыфыр ежъ фӀдӀэ цыфым фӀсакъӀэу, фӀгумӀкӀлӀу щытмӀэ, тыгъэри нахь зэрӀчӀ-фыштыр, уцыри нахь шхьуантӀэу кыӀызӀэрӀкӀыштыр — шӀугъэр зэрӀшӀэнышӀур усаком куоу кыӀыриотыкӀыгъ.

ШӀушӀӀэныр — лӀэпкӀым ишӀэн шхьалӀ. Мы шӀэн дахэр зэфӀдӀэ-кӀэ хӀгощагъ ыкӀи емызӀщы-жъӀэу егъӀцакӀэ цыфышхо гъэ-сагъӀэу, КрасноярскӀэ ицӀыф гъӀшӀуагъӀэу ШъӀэумэн ХъӀзрӀт МӀдждӀдӀэ ыкӀом. КъалӀэу Крас-ноярскӀэ бӀмышӀӀэу джыри зы кӀэлэцӀыкӀлӀ ыгъыпӀэ кыӀыщызӀ-уахыгъ. Ар сабыйхэм шӀухьаф-тын афӀзышыгъэр ШъӀэумэн ХъӀзрӀт ары. ыгъыпӀлӀр шӀӀ-хъӀэ лӀагӀэхэм адиштӀэу гъӀпсы-гъэ, ини, цыкӀуи — кӀэлӀпӀу-хэри, ны-тыхэри ащ ыгъӀэу-шӀуагъэх.

КрасноярскӀэ щыпсӀурӀэ еджа-кӀоу Юлия Авдеевам итхы-гъэ кыӀыщӀо кӀэлэцӀыкӀлӀ унӀэ Хь. М. ШъӀэумэным ыцӀӀкӀэ щы-тым зэрӀчӀэсыр. ПсӀукӀэ амал дӀгъухэр зӀрӀлӀхэр, унӀэр зӀрӀ-голур, зӀрӀдахэр, кӀэлӀпӀу хъу-пхъӀэхэм щыӀакӀӀэм зӀрӀфагъа-сӀэхӀэу, зӀрапӀухэрэр ыкӀи Крас-ноярскӀэ миллионыбӀэ зыдӀс кӀэ-лӀшхоу зӀрӀщытыр, зӀрӀдахэр.

ХьалӀлӀэу, гу къабзӀэу, зафӀэу, гупыкӀышхо зӀлӀ ШъӀэумэн ХъӀзрӀт МӀдждӀдӀэ ыкӀом «тхьауегъэ-псӀэушхо» журналу «Родничок-кымкӀэ» зӀрӀралорӀэр кыӀыщтхы.

Журналым Андырхъое Хусен кыӀызыхъугъэр илъэс 95-рӀэ зӀ-рӀхъугъэр, лӀыхъужхэр зӀрӀ-мылӀлӀхэрэр кыӀыщӀо. Республи-кӀэм иеджӀпӀэ зэфӀшхьафхэм ягъэхьагъэхэр кӀэзыӀотӀэрэ тхы-гъэхэри бӀэу дӀтых. ЧыӀопсым ибаигъӀэ-дӀхагъӀэ кӀэзыӀушы-хьатыр кӀэбзагъэхэми къа-тегушыӀэ журналыр. МӀзым щалӀгъугъӀэу, щызэхашлагъэр ежъ кӀэлӀеджакӀлӀхэм зӀгъӀ-кӀугъӀэу къатхы. МамырыкӀо Ну-риет икӀлӀэцӀыкӀлӀу расказахэ-ми уагъӀзӀщыштӀп, ахэм са-быйхэм ягъӀпсыкӀӀэ-шыкӀлӀхэр, ягулӀытӀэ зыӀэсырӀэр ащыгъӀ-унӀэфыгъ.

ДжӀэгукӀэ нӀкӀубгъохӀэу «Не-скачка» зыфиӀорӀэр гупшы-сӀкӀэ амалыр агъӀчаны.

«Этот яркий детский мир» зыфиӀоу пшӀэшӀэ ыкӀи кӀэлӀ-цыкӀлӀу сурӀтыбӀэр зӀрытым кӀэ-лӀэцӀыкӀлӀхэм ядунай идӀэхӀгъ-фӀбагъӀэ зӀхъуагъашӀэ. Респуб-ликӀэм зӀфӀдӀкӀэ сабыигом Иоф зӀрӀщыдашӀэрэм ехыпӀлӀгъӀэ кӀэбар зӀфӀшхьафхэми жур-налым чыӀпӀэ щаубытыгъ. Адыге-им икӀлӀэцӀыкӀлӀхэр якӀасӀэр ямафӀэу, джӀэгущтхэми, еджӀшт-хэми, кӀэшӀоштхэми, кыӀзӀ-рӀтӀджыхэрэр а зӀкӀэми къа-ушыхьаты. Сабыйхэр, кӀэлӀцы-кӀлӀхэр фӀныкьогъӀэнчӀэхӀэу кӀэ-тӀджынхэр арыба кӀӀралыгом сыдигъуи анахь ыналӀ зыте-тын фаер ыкӀи ар гъӀэцӀагъӀэ зӀрӀхъурӀэм ишысӀх кӀэлӀцыкӀлӀу журналхӀэу «Жьогъобынри», «Родничок Адыгеи» зыфиӀорӀэ-ри. Журналым икыӀыдӀгъӀкӀын хӀлӀэжъӀэр псӀтӀэми «тхьашъуе-гъӀпсӀэу» ятӀӀо.

ДЗӀУКЪОЖЬ Нуриет.

ХЫКУМ ПРИСТАВХЭМ КЪАТЫ

Сомэ миллион 1,8-рӀэ кыӀзӀкӀагъӀэкӀложыгъ

Хьыкум приставхэм яфедеральнэ куӀыкӀыу и ГъӀлорышӀа-пӀӀэу Адыгеим щыӀэм илофышӀэ ипшӀӀэрылӀхэр щытхъу хӀлӀӀэу зӀригъӀэцӀагъӀэхэм ишӀуагъӀкӀэ хӀбзӀлӀахьхэм альӀэныкьокӀэ шы-лӀгъӀэ чыӀфӀэу сомӀэ миллион 1,8-м ехъур кыӀзӀкӀыгъӀэкӀложын ылъӀэкӀыгъ.

2015-рӀэ илъӀэсым жьоныгъуа-кӀэм и 21-м мы Иофыр кыӀ-зӀлуахыгъагъ. Хьакъулахьхэр игом зымытырӀэ организацием ипашӀэ хӀбзӀгъӀэуцугъэр зӀриу-кьорӀэр, ащкӀэ пшӀӀэдӀкӀыж зӀ-рихьыштыр хьыкум приставым гуригъӀуагъ. Ащ мылькӀоу илӀэми зыщигъӀгъозагъ. УчѐтнӀэ-регист-

рационнэ куӀыкӀыхъхэм джӀэуа-пӀэу къатыжыгъӀэмкӀэ чыӀфӀэ зытӀлӀэ организацием иактив шхьалӀэхэр гъӀунафыгъӀэхэ хъу-гъӀэ. Ау егъӀзыгъӀкӀэ агъӀпшы-нӀэным емыжӀэу ащ ипашӀэ чы-фӀэу телъыр мы мӀфӀэ дӀдӀэм кыӀзӀкӀыгъӀэкӀложыгъ, ар кӀэзы-ушыхьатырӀэ тхьӀпӀэр хьыкум приставхэм къалӀкӀлӀхьагъ. Жьо-ныгъуакӀэм и 27-м Иофыр зӀ-фащыжыгъ, сомӀэ миллион 1,8-м ехъур бюджетым кы-хьажыгъ.

ау кыӀфагъотырӀэм зыкӀи езӀ-гъыгъӀп, административнӀэ про-токолхэри мызӀэу, мытӀоу фы-зӀхагъӀэуцагъӀэх. КӀэлӀпӀупкӀлӀэм ылъӀэныкьокӀэ чыӀфӀэу телъыр зымыпшыныжыкӀлӀэ, уголовнӀэ Иоф кыӀпагъӀтӀдӀжӀэн зӀралӀӀ-кыӀыштыри рауагъ, ау сыд фӀ-дӀэу дӀгъушылагъӀэхэми, ипшӀӀэ-рылӀхэр ыгъӀэцӀащтыгъӀэхӀп. ДжӀэджӀэ район хьыкумым иуча-сткӀэу N 2-м изӀгъӀшӀужъ судъа унашъоу ышыгъӀэмкӀэ, хъу-лӀыфыгъэр мӀэзи 4-рӀэ хьӀпсым чӀӀэсышт.

кыӀзӀлуахыгъ, а уахътӀэм кыӀ-кӀоцӀ хъульфыгъӀэм чыӀфӀэу телъыр сомӀэ мин 470-м кӀэ-хьагъ. Хьыкум приставхэр мыщ дӀжъ пчъагъӀэрэ кӀӀкӀуагъӀэх, изекӀуакӀэ зӀрӀмытӀэрэзыр гу-рагъӀуагъ, ау ащ зи кыӀкӀы-гъӀп. Арест зытеплӀхьан фӀдӀэ мылькӀуи хъульфыгъӀэм илагъӀп. ИофшӀапӀӀэ зыщарагъӀгъотырӀэ гупчӀэм пчъагъӀэрэ агъӀкӀуагъ,

СтаницӀэу ДондуковскӀэм илъӀэс 33-рӀэ зыныбж хъульфы-гъӀэу щыпсӀурӀэм зыныбж имы-кьугъӀэ исабый иыгъын пӀухьан фӀе кӀэлӀпӀупкӀлӀэр зӀримытырӀэм епхыгъӀэ Иофыр хьыкум при-ставхэм яфедеральнэ куӀыкӀыу и ГъӀлорышӀапӀӀэу АР-м щыӀэм иотделӀэу ДжӀэджӀэ районым итым зӀхифынӀэу лӀкӀлӀэныгъ. Мы Иофыр 2012-рӀэ илъӀэсым

ТЕКІОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЬЭС

Лыгъэчъэ заоми хэлэжъагъ, кІэлэегъэджэ дэгъугъ

Теуцожь районымкІэ Шыханчэрыехаблэ икІэлэлпугъэу, чыплэ зэфэшъафхэм ащылэжъагъэу, аужырэ ильэсипшл пчъагъэм Нэшукъуае дэсыгъэу, ар зыккоджэ гүлсэ хужыгъагъэу Хьунэго Ереджыбэ игугъу къэпшымэ, цыф шъэбэ-халэлэу, егъэджэн-пІуныгъэмкІэ ІофшІэгъэшхохэр илэхэу зэрэщытыгъэр кыуимылонэу ыдэлэжъагъэхэм, ригъэджагъэхэм къахэкІынэп. Ахэм язакъоп, икьоджэгъухэм бэрэ игугъу ашІэу, шукІэ, дахэкІэ рыгушылэхэу зэхэтэхы. «ЦыфышІугъ, Іушыгъ, акылышІуагъ, уеупчыжымэ, ухигъэукощтгъагъэп, ищыкІагъэмэ, Іэпылэгъу кыпфэхъуштыгъ...» ало.

Ащ фэдиз щытхьур къэблэжыныр псынклэгъоп, ар зэпстэуми къадэхьурэп. Хьунэго Ереджыбэ Алахьталэм цыфышІоу кыгъэгъухъэмэ ащыщыгъ. Ежыри чыжъэу плъэу, ыльэгъурэм нахьыбэ кыгурылоу, кыгурылорэм нахьыбэ зехишІэу къэтэджыгъ. АщкІэ ишІогъэшхо къэкІуагъ кызырэхъухъэгъэ, зыщанпугъэ унэгъо Іужьоу адыгъ шэн-хэбзэ-зэхэтыкІэхэр зыщанпугъэу, ІофшІэнри шІу зыщанпугъэуштыгъэм.

Ереджыбэ щылыныгъэм игъоу гъэшІэгъон кырыкІуагъ. 1920-рэ ильэсым Шыханчэрыехаблэ щыпсэуштыгъэ лэжъэкІо унэгъо Іужьом кыхъухъагъ. ИцІыкІу-гъом кыщегъэжъагъэу ІофшІэныр шІу ыльэгъоу, ащкІэ ипкъэгъу-лэгъухэм къахэщэу къэтэджыгъ. Еджэми пыщагъэу, ащ егугоу щытыгъ.

А лъэхъаным чылэм дэтыгъэ ублэллэ еджаплэр кызеухым, ягъунэгъу къуаджэу Пчыхалыкыуае кІозэ ишІэныгъэхэм ахигъэхъагъ. Ащ яблэнэрэ классыр кызыщаухым, иныбджэгъу цыкІухэм янахьыбэм еджэныр агъэтылпыжыгъагъ апэблагъэу гурыт еджаплэ шылагъэпти. Щылагъэхэп гъогухэри, узэрызекІон транспорти.

Лъэхъаныр 1933-рэ гъэблэшхо ужэу, щылакІэр кыинэу, гъомылапхъэхэм ямызакъоу, щыгынхэри цыфхэм ямакІоу щытыгъ. Ау кІэлэ къопцІэ цыкІур а кыныгъохэм къагъэштагъэп. Гъэсэнэгъэ зэригъэгъотыным фаблэрэ Ереджыбэ 1936-рэ ильэсым кІэлэегъэджэ техни-

кумым чІэхъэ. Анахь Іэдэб зыхэлъэу, дэгъоу еджэхэрэм ахалытэзэ ащ кыщеджэшъ, кІэлэегъэджэ сэнэхъатыр зэригъэгъотыгъэу ирайон къегъэзэжы. Игъусагъэх ДжеджэхъаблэкІэ Хьэшхуанэкъо Хьамедэрэ ячылэ щыщэу Къэбэртэе Азэ-матрэ.

1939-рэ ильэсым исэнэхъаткІэ ІофшІэныр зыщыригъэжъагъэр Шэбэнэхъабл. Пшызэ Іушъо дахэу Іусыгъэ адыгъ къоджэ гъэшІэгъон цыкІур Ереджыбэ лъэшэу ыгу рыхыгъагъ. А лъэхъаным кІэлэегъэджэхэр мэкІагъэх, икьуштыгъэхэп. Ахэм лъэшэу шъхъэкІафэ афашыштыгъ, къуаджэхэм ащагъэ-лъаплэщтыгъэх. Ереджыбэ щыгъупшэжыштыгъэп а лъэхъаным ильэс 19 нахь зымыныбжыгъэ кІэлэегъэджэ лъэп-лъагэр къа-кІо зыхъукІэ кІэлэеджакІохэр кызырэлэгъокІыштыгъэхэр. НыбжыкІэхэр гъэсэнэгъэм фаблэщтыгъэх. Ежым ар кыгурыл-Іозэ, кІэлэеджакІохэм зэрильэ-кІэу Іоф адишІэщтыгъ.

Ильэс зытІо ащ Іоф кыишІагъэу ичылэ гүлсэу Шыханчэрыехаблэ шылэгъэжъэнэу къагъэжъагъ. Ау инасып кыыхыгъэп мыщ бэрэ Іоф щышІэнэу. 1941-рэ ильэсым нэмыц теха-кІохэр ошІэ-дэмышІэу тикъэра-лыгъо кытебанэх. Апэу пый мэхъаджэм пэуцужыгъэ тидзэ-кІолІхэм ясатырэ Ереджыбэ хэуцэ.

Хьунэго Ереджыбэ изэо гъо-гүхэр мыкІыхъагъэхэм, псынклэ-гъэхэп. Гүхъэ-гүжъ кытфызилэ фашистхэм тикъалэхэр, къуаджэхэр зэхакъутэщтыгъэх, агъэ-стыштыгъэх, тицІыфхэр ау-кІы-штыгъэх, гъэры ашыштыгъэх, тиныбжыкІэхэр ращыштыгъэх, къэралыгъом имылыку зэрап-хъоштыгъ...

Ащ фэдиз жъалымыгъэ зезыхъэрэ фашистхэм яфэшъуа-шэ ягъэгъотыгъэным Ереджы-бэ фэхъазырыгъ. Апэу станицэу Дондуковскэм (Хьаджэмык-охаблэ) дэтыгъэ дзэ еджаплэм мэээ заулэрэ икурсантыгъ, ра-дистэу рагъаджэщтыгъэх. Нэ-ужым чэщым къагъэтэдджыхэшъ, ичІыплэгъухэу Джармэкъо Нухъэ, Анцокъо Хьаджмосэ, Шэртэнэ Хьазрэт, Нэхэе Махьмудэ, Тхьаркьохъо Хьазрэилэ, Семен Душейкэр игъусэхэу гъогу ты-

ращэх. Щэрджэскалэ пэгъу-нэгъу къуаджэу Эрсакон нагъэ-сыхэшъ, ащ щызэбгырашых.

Ереджыбэ Пятигорскэ ащэщт купым хэфэ. Мыщ щызэхэщэ-рэ я 68-рэ хыдзэ шхончэо бри-гадэм хэтынэу мэхъу. 1941-рэ ильэсым итыгъэгъазэ бригадэр псынклэу Ростов-на-Дону раща-лэшъ, мыщ щылэ я 56-рэ Ар-миеу генерал-лейтенантэу Ре-мизовыр зипащэм хагъахъэ. А лъэхъаным Гитлер итехакІохэм пшъэрылъ шъхъалэу ялагъэр Мые-куапэ, Грознэм, Баку ячІыдэгъэ кычІышІыплэхэр алэ кырагъэ-хъанхэр ары. А мэхъэджагъэр зыгу илпыгъэ фашистхэм апэ-уцужышты дзэкІолІхэм адыгэ кІалэр ахэфагъ.

Ростов-на-Дону километрэ 60 нахь пэмычыжъэу щылэ Мат-веев курган зыфилорэ чыплэм нэмыц техакІохэр кыблэмыгъэ-кІыгъэнхэр Хьунэго Ереджыбэ зыхэт ротэм ипшъэрылпыгъ. Мазэм ехъурэ мыщ зэо пхъашэ-хэр щыкІуагъэх. Чэщи мафи ялагъэп фашистхэм, самолет-хэр, танкхэр къатІупшыгъэх, атакэм атакэр кыкІэлыкІоу къежъагъэх. Ау ахэм ягүхэлъ шІой къадэхъугъэп, ащ ычІыплэ-кІэ фашист мин пчъагъэм яхъа-дэгъу мыщ щагъотыгъ. Лъэу щагъэчъагъэм осыр зэфэдэкІэ кыгъэшэплпыгъагъэм, чыгу-рыгъэшъокІыгъагъэм, нэмыцыр къагъэкІуагъэп.

Тэ тидзэкІолІхэм чІэнэгъэ-шхо ашыгъагъ. Шхончэо ротэм хэтыгъэ нэгъыри 150-м шыщэу къэнэжыгъагъэр дзэкІолІ 15 нылэп. Бэ тырамыгъашІэу кІо-чІакІэхэри къафагъахІохи, нэф-шъагъом ошІэ-дэмышІэу ротэр джыри атакэм ежъагъ. Фашист техакІохэу ащ емыжэгъахэхэр кызызэкъэкІыхэзэ километрэ зытІуш фэдизэу зэкІадзэгъахэу, Іошъхъэ цыкІоу зыкышыуухъу-мэжынымыкІэ чыплэ дэгъоу щытым ахэм зыщагъэпытагъ. ЯпулетмэхэмкІэ, нэмыкІ ІашэкІэ мэшІо лыгъэр тидзэкІолІхэм пыйм къатырипхъанкІэщтыгъэ.

Мыщ дэжым къэнэфагъэ зэо бэлахъэу зыхэтыгъэхэм тидзэ-кІолІхэм якомандирхэр кызыр-рэщаукІыгъэхэр. Ахэм ачІыплэ еуцэ матрос кІэлэшхо горэ. Къэнагъэхэм дзэкІолІ анахь бэлахъэхэу ежъ ыльэгъэхэрэ нэгъыришІа ащ къахэхышъ (ахэм ахэфагъ Хьунэго Ереджыби), пшъэрылъ къафегъэуцу гъогу къязымытэу, тикІалэхэр кызыз-хэзыупкІатэхэрэм благъэу яцо-

хуылэнхэшъ, ахэр гранатхэмкІэ зэхакъутэнхэу.

А пшъэрылъэу къагъэуцугъэр ыгъэцэкІэнэу автоматхэри, гра-натхэри зыдылгъэхэу апэу ежъа-гъэр Ереджыб ары. Ащ зэпыу имылэу, анахь лъэшэу къахэ-орэ топым зыфигъэзагъ. Адрэ-хэми нэмыкІыбгъухэмкІэ за-дзыгъ. Хьунагор пыйм итоп благъэу ецохъули «За Роди-ну! За Сталина и за убитых друзей!» ылуи гранатыр тыри-дзагъ. Зэм топым «ыжэ» зэты-рыригъэлъхъагъ. ЕтІани такыкъ зытІу нахь тырымгыашІэу къаоу ригъэжъэжыгъ. Арыти, ащ лпы-пытэу кьэнэгъэ гранатитІур зэ-кІэлыкІоу ахидзагъ. Іугъо-мэшІо-сэлэ зэхэтэу кыдыхыгъэм кыыхэхъушъутыхи кІэзылэгъэ фа-шистхэри автоматымыкІэ ащ лпы-пытэу хигъэфагъэх. Адрэ игъу-сагъэхэми джащ фэдэу япшъэ-рылъ агъэцэкІагъ. ШІэхэу яротэ идзэкІолІхэри къэсыхи, пыйдзэр зэкІадзагъ.

ЗэкІэм кІым-сым, рэхъат хъу-гъэ. Ереджыбэ ынэгъушъоу сэлэ-Іугъо зэхэтым зехиушІолягъэр ылэгъуапэкІэ кІилъэкІыкІи кы-зызэплъэкІым, ыльэгъугъ тидзэ-кІолІ кІэлакІэу хылыгъэу къаула-гъэу, ыныбэ ылыгъэу Іэпылэгъу кыкІэлъэлъурэр. Ащ псынклэу ечъэллагъ, Іэпылэгъу ритынуу ригъэжъагъ. КІалэми, ежыри алыгъыгъэ бинтхэмкІэ ыныбэ зэ-кІипхагъ. Ахэм ацыпэхэр зэкъуи-дзэгъызэ ылэ лъэныкыо кьэ-онтэгъугъ. Ылапэхэр фэмыгъэ-лорышІэжъхэу, ылэгъуапэкІэ лпыр къечъэхэу ыублагъ. Бинт щылэ-жыгъэп, шинелым икІабзэ ызы-ныкыо кыкІитхыи, ылэ зэиппхы-кІыгъ.

Санструкторхэр къэсыхи, гүбгъо госпиталым, етІанэ Ро-стов-на-Дону, нэужым Кисло-водскэ ащагъ. Исэмэгъу блыпкъ мазэрэ ныкьорэ еІэзагъэх. Комиссиетм зекІуапІэм, зэуапІэм Іуагъэхъащт батальоным хагъэ-хъанэу ялэулыгъ, ау кыфада-гъэп. Мэзихэ зигъэпсэфынуу ядэжъ къагъэкІоужыгъагъ.

Чылэм кыгъэзэжыгъэу дэ-сызэ, Теуцожь районом ипа-щэ регъэблагъэшъ, кадрэхэмкІэ ялофхэр зэрэдэир кыфегуатэ, 1943-рэ ильэсым Пчыхалыкыоу еджаплэм идиректорэу егъа-кІо. Ащ ильэсрэ ныкьорэ Іоф щышІа-гъэу 1944-рэ ильэсым Іоныгъо мазэ Аскъэлэе еджаплэм иди-ректорэу агъэнафэ. Ащи бэрэ щагъэллагъэп. 1946-рэ ильэсым игъэтхэпэ мазэ Нэшукъоуе ублэллэ еджаплэм къагъа-кІо. Апэ кІэлэегъэджэ кызырэкІоу регъа-жъэ, ильэс зытешІэкІэ ащ пащэ фашыжы.

Хьунэго Ереджыбэ пшъэрылъ шъхъалэу зыфилпытэжыштыгъэр кІэлэеджакІохэм шІэныгъэ ку-ухэр ягъэгъотыгъэнхэр, инсти-тутхэм ачІэхъанхэ, ащеджэн-хэ альэкІынэу кычІэтІупшы-гъэнхэр, щыліныгъэм игъогушхо техъанхэм кІалэхэр фэхъазыр-хэу плугъэнхэр ары. Ащ фэшІ ежыми ишІэныгъэхэм ахигъа-хъоштыгъ, опытышхо зилэ кІэлэ-егъаджэхэм ялофшІакІэ зэри-гъашІэщтыгъ, ахэр упчІэжъэгуу ышыштыгъэх. Ильэс зэкІэлъы-кІохэм Іоф ышІэзэ, Краснодар ильэситІу кІэлэегъэджэ инсти-тутыр, етІанэ Краснодар къэ-ралыгъо пединститутыр кыу-хыжыгъэх. 1944-рэ ильэсым Нэшукъоуе ублэллэ еджаплэр ильэсибл еджаплэ, етІанэ гу-рыт еджаплэ зашыжыым, ащ идиректор егъэджэн-пІуныгъэмкІэ игуадзэу 1981-рэ ильэсым нэс, пенсиетм окложьфэ, Іоф ышІагъ, ренэу зэрэригъэджагъэхэр уры-сыбзэмрэ литературэмрэ.

Ишъхъэгъусэу Хьариети (Ас-къэлаекІэ Уджыхъумэ япхъугъ) ильэсыбэрэ кІэлэегъэджагъ. Яапэрэ лпыгъэу Нуриети ятэ-янэмэ афэдэу цыфышІу дэ-дагъ, ахэм яляагуи рыкІуагъ, кІэлэегъэджагъ. Адрэ якІалэхэм апшъэрэ еджаплэхэр къаухыгъэх, унэгъо дэгъухэр ашІагъэх, лпыгъэ дахэхэр ялэх.

Хьунэго Ереджыбэ лыхъужъ-ныгъэ хэлъэу, щтэр ымышІэу пыйм жэхэхъэзэ зэрэзуагъэм, иныбжыкІыгъум кІэлэегъэджэ сэнэхъатэу кыыхыгъэм шІэлэ-фэкІэ хъалэлэу зэрэрылэжъа-гъэм афэшІ илофшІагъэхэм яфэшъошэ уасэ къафашыгъ. Хэгъэгу зэошхом иорденэу ятІонэрэ шъуашэ зилэр, меда-лэу «За Победу над Герма-нией», Жуковым ыцІэкІэ агъэ-нэфэгъэ медалыр, «За добле-стный труд» зыфилхэрэр, нэ-мыкІэхэри бгъэхэлъхъэ 15-м ехъоу илагъэх. Щытхъу тхылыгъэу кыфагъэшъошагъэри бэдэд.

ЗэкІэми анахь лъаплэр ригъэ-джагъэхэу Адыгэ Республикэм, тигъунэгъу краим ямызакъоу, Урысые къэралыгъошхом ичІыплэ зэфэшъафхэм ащыпсэухэрэм шІукІэ, дахэкІэ игугъу зэрашы-рэр ары. Ащыгъупшэрэп ар ныбджэгъубэу илагъэхэм ащыш-хэу НэмытІэкъо Юрэ, КІыкІ Тембот, икьоджэгъухэмкІэ КІыкІ Вячеслав, КІыкІ Юныс, КІыкІ Адамэ, Іулагъэхэу, Іэпылэгъу, упчІэжъэгуу зыфэхъугъэхэм. Цыфхэм ало: «ШІукІэ, дахэкІэ уигугъу ашыфэ ушыл». Арышъ, Хьунэго Ереджыбэ джыри бэрэ кытхэтышты.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтшыным шІуагъэу пылыр

Тыкъэзыуцухъэрэ дунаир кІэлэцыкІлүм зэхышІэ зыхъукІэ,

ащ ыгу ихыкІырэр жэрылөкІэ кызырелотэжырэм имызакъоу,

творчествэ лъэныкыо зэфэшъ-хъафхэмкІэ къегъэлыагъо. АщкІэ амал дэгъухэр къязытырэр сурэтшыныр ары. КІэлэцыкІлүм сэнэушыгъэу хэлъыр кыгъэлъэ-гъоным пае шэны фэхъугъэ сурэтшыным нэмыкІэу, зэмыл-лэужыгъо пкъыгъохэр кызы-фигъэфедэхэзэ Іоф зэришІэ-щтым фагъасэ. Ар нахь гъэ-шІэгъонэу зэрэзэхэщэрэм елы-тыгъ творческэ сэнэушыгъэу сабыим хэлпы хъуштыр.

Зилэгъухэм ауж кыинэрэ сабийхэр зычІэс кІэлэцыкІлү ыгыплэм гурыт еджаплэм кІо-щтхэр зыщагъэхъазыррэ куплэ илэм тэ тит. СилофшІэгъоу, кІэ-лэпІоу Татьяна Юрчакрэ сэ-рырэ кІэлэцыкІлүхэм мы лъэ-

ныкъомкІэ Іоф зэрадэтшІэщтым тишъыпкъэу тыпылъ. ТикІэлэ-цыкІлү ыгыплэ кьэклөплэрэ са-бийхэр ялэгъухэм тІэкІлү ате-кІых. Ахэри мэхэфых, зэкІэри ашІогъэшІэгъон, дэгъоу оред-хэри, усэхэри кьалох, къэшъох нахь мышІэми, ахэм хэушъха-фыкІыгъэу Іоф адэплэн фае. Ар кыдэтлпыти, сурэтшыным-кІэ тисыхъатхэр гъэшІогъонэу, шІуагъэ кьатэу зэхатцэхэу ты-ублагъэ. Ащ ишІуагъэ кьэкІуагъ, ІэгукІэ, ІэхъуамбэхэмкІэ, пхъэ-кІэ ыкІи нэмыкІ пкъыгъо зэ-фэшъхъафхэр кызыфагъэфэ-дзэ сурэтхэр зэрашыхэрэр кІэлэцыкІлүхэм нахь ашІогъэ-шІэгъон хъугъэ. Агу зэрэри-хырэм, зэригъэчэфыхэрэм

имызакъоу, яакъыл хегъахъо, физическэу епсыхъэх, япса-уныгъэ изытеткІэ ишІогъэшхо кьэкІо.

Сурэтшыныр сабийхэм яцІы-кІугъом кыщегъэжъагъэу шІу альэгъу. Ахэм зэкІэ ашырэм уасэ афэпшыным, агу кыд-дэпщэным мэхъаншхо ил. Са-быим итворчествэ хэхъоныгъэ-хэр ренэу ебгъэшІынхэ фае. Сурэтшыным кІэлэцыкІлүхэм кисточкэр, кьэлэмыр, флома-стерыр алыгъынэу, краскэхэр агъэфедэнхэу, шьохэр зэхафын-хэу егъасэх. «Нетрадиционнэ» шыкІэм ишІуагъэкІэ, сэнэушы-гъэу кІэлэцыкІлүхэм ахэлъыр нахь лъэш мэхъу, сурэтэу ашы-штыр ежъхэм къаугупшысых.

Елена ДЕЙНЕКИНА,
кІэлэцыкІлү ыгыплэу
N 26-м икІэлэлпү.

ШЭНЫГЪЭ ЮФШАГЪ

БзищымкIэ гущыIалъэр

Адыгэхэм якультурэ ыкIи ятарихъ тхыгъэхэр зыдэт тхылъым иятлонэрэ кыдэкIыгъо бэмышIэу Мыекъуапэ кыщытырадзагъ. Докторэу Л. Лоуэ инджылызыбзэ-адыгэбзэ-тыркубзэ гущыIалъэу ыгъэхъазырыгъэгъэ «Словарь черкесского языка» зыфилорэм ар зэрэщытэу фэгъэхыгъ.

ЛингвистикэмкIэ докторэу Л. Лоуэ ишIэныгъэ юфшагъэхэр зыдэт сборникэу 1852-рэ илъэсым апэдэдэ кыдэкIыгъагъэм ар кыхъхыгъ. 1854-рэ илъэсым Дж. Белл мыр Лондон джыри зэ кыщытыридзэжыгъагъ.

Тхылъыр сэнэхъат зэфэшъафхэм арылэжэрэ цыфхэм ыкIи тхылъеджэхэм агъэфедэн алъэкIышт.

Л. Лоуэ игущыIалъэу «Словарь черкесского языка» зыфилорэр IахытIоу зэхэт:

инджылызыбзэ-адыгэбзэ-тыркубзэр ыкIи

адыгэбзэ-инджылызыбзэ-тыркубзэр.

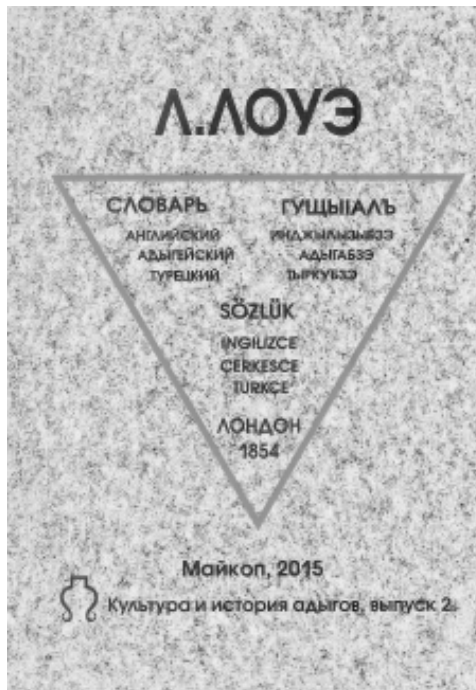
ГущыIалъэм зекIолIхэм, гъогутетхэм, морякхэм, дзекIолIхэм анахъ ящыкIэгъэ гущылэхэу ыкIи къэуакIэу агъэфедэхэрэр кыдэхъагъэх. Гущылэ пэпчъ къэ-локIэ шэпхъэ тэрэзым илъ ыкIи инджылызыбзэкIэ тхыгъэ.

ГущыIалъэр докторэу Л. Лоуэ зэхигъэуцагъ. Ар цыф гъэсэгъэшхуагъ, шIэныгъэр «ыуцэлупэу» кырыкIуагъ. Британием ыкIи Ирландием, Париж я Королевскэ Азиат обществэ, Лондон инумизматическэ обществэ ыкIи Сирие-Мысыр обществэм ахэтыгъ. КъокIы-

пIабзэхэмкIэ специалист иныгъ. Юфшагъэхэу «Письма с Востока», «Происхождение египетского языка», «Результаты изучения уникальной куфической золотой монеты» зыфилорэм яавтор, тхыгъэ произведени-ябэм язэдзэклакIу.

Докторэу Л. Лоуэ игущыIалъэ икы-дэгъэкIын Юф фэгъэзэгъагъэр ыкIи гущылэпэ кIэкIыр ащ фэзышыгъэр **шIэныгъэлэжъэу Едыдж Батырай.** ГущыIалъэм кыдэхъэгъэ гущылэхэр анахъэу зыгъэфедэнхэ зылъэкIыштхэр зекIолIхэр, хым тетхэр, дзекIолIхэр арэу зэрэщытыр ащыкIигъэтхыгъ.

Тхылъым игущыIалэ Кавказым щыпсэурэ цыф лъапкъхэм анахъэу адыгэхэр къазэрэхигъэщыхэрэр ягеографическэ ыкIи этнографическэ къэбархэмкIэ, шэн-хабзэхэмкIэ кыщелэ. Гущылэ пэпчъ инджылызыбзэкIэ транскрипции зэрэшлыгъэр, авторым адыгэ гущылэхэр кытыхэ зэхум а уахътэм агъэфедэу щытыгъэ араб тхэкIэ шапхэр зэрэщыгъэфагъэр кыхегъэщы. Ежъ авторым анахъ кIигъэтхырэр гущыIалъэм кыщытыгъэ гущылэхэм ащыцэу зы гущылэ закъуи, къэлэклэ

шыкIи, нэмыкI хэутыгъэ тхылъ горэми шыгъэфадагъу е кыхъатхыкIыгъэу щымытэу, апэрэу тхылъым кызырэдигъэхъагъэр ары.

Л. Лоуэ ишIэныгъэ юфшагъэу «Словарь черкесского языка» зыфилорэр наукам хэтхэм, бзэшIэныгъэм фэгъэзэгъэ егъэджаклохэм, аспирантхэм ыкIи студентхэм, бзэ зэфэшъафхэр зышлогъэшIэгъонхэм атегъэлсыхъагъ.

ДЗЭУКЪОЖЪ Нуриет.

Шухъафтынхэр аритыжыгъэх

Хэгъэгъу ззошхом Теклоныгъэр кызщыдахыгъэр илъэс 70-рэ зэрэхъугъэр тыхэгъэгъу игъэклотыгъэу щагъэмэфэкIыгъ. А юфыгъошхом хэлэжагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатэу Пэнэшъу Къэплъан зипэщэ Мыекъопэ пивэшI заводри. МэфэкIышхом ехыIлэгъэ юфыгъохэу зэхашэгъагъэхэм яклэхэу щытыгъ Мыекъуапэ игурыт еджаплэхэм ачIэс кIэлэеджаклохэр зыхэлэжъэрэ зэнэкъокъу зэхэщэгъэныр. Пшъэрылъэу ялагъэр Хэгъэгъу ззошхом иветеран зэдэгущылэгъу дэшлыгъэныр ыкIи видеокамерэм тырегъэтхэгъэныр, уеплын ыкIи уедэлун плъэкIынэу гъэхъазырыгъэныр ары.

Къэлэ администрацием гъэсэнэгъэмкIэ икомитет ялэпылэгъоу зэхашэгъэ юфыгъом кIэлэеджаклохэр чанэу хэлэжагъэх, ялофшагъэхэр зэнэкъокъу комисиим кырахыIлагъэх. Ахэм комисиим уасэ аритыгъэ, зэфэхысыжъэу ышлыгъэм тетэу апэрэ чыплэр фагъэ-

шъошагъ гимназиу N 22-м икIэлэеджаклоу БзэдэжъыкIо Асхъад. Ятлонэрэ чыплэр ратыгъ эколого-биологическэ лицееу N 35-м ия 10-рэ класс ис кIэлэеджаклоу Егор Сергеевым, ящэ-нэрэ чыплэр зэдагъыгъ гурыт еджаплэу N 17-м ия 11-рэ класс исэу Диана

Милакянрэ лицееу N 35-м икIэлэеджаклоу Александр Лупеевымрэ. ЖъоныгъуакIэм и 27-м зэнэкъокъум хэлэжагъэхэр зэкIэ пивэшI заводым рагъэблагъэхи, агъэнэфэгъэ шухъафтынхэр пстэуми мэфэкI шыкIэкIэ Пэнэшъу Къэплъан аритыжыгъэх. Джащ фэдэу, теклоныгъэр кыдамыхыгъэми, зэнэкъокъум чанэу хэлэжагъэхэм ыкIи теклоныгъэм фэбэнагъэхэм нэпэеплъ шухъафтынхэр аритыгъэх.

КIэлэеджаклохэм апашъхъэ кыщыгущылэгъэ, Пэнэшъу Къэплъанэ джыри зэ агу кыгъэкIыжыгъ Хэгъэгъу ззошхом иветеранхэм ренэу лъытэныгъэ афэшлыгъэн зэрэфаер, гухэкI нахъ мышIэми, ахэр илъэс къэс нахъ макIэ зэрэхъухэрэр. Ззошхом епхыгъэ хъугъэ-шлагъэхэр жэрылокIэ кытфэзылотэжы-щтхэр тымыгъотыжхэу хъуным иплалъэ тыфэкIо. Ащ кыхъэкIэу, зэнэкъокъоу тапэкIи зэхашэнхэ алъэкIыштхэм кIэлэеджаклохэр яшпыпкъэу ыкIи ашлогъэшIэгъонэу хэлэжъэнхэм зэрэщыгугырэр кылуагъ. ХэгъэунэфыкIыгъэн фае мыщ фэдэ юфыгъохэм кыткIэхъухъэхэрэр яхэгъэгъу шлу алъэгъоу ыкIи мамыр щыIаклэм осэшхо фашIын алъэкIэу плугъэнхэмкIэ мэхъанэшхо зэралэр.

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие иунашъу

Урысые Федерацием икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм, чыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ икъулыкъухэм яхэдзынхэр, хэдзынхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэбарлыгъэлэс амалхэм нахъ дэгъоу къащызыгъэлагъохэрэм якыхъэгъэщын тегъэпсыхъэгъэ Урысые зэнэкъокъу 2015-рэ илъэсым зэрэзэхашэрэм ехыIлагъ

Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Н.Е. Конкиным къэбарэу кыгъэхъазырыгъэм зедэлэу нэуж Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие **унашъо ышлыгъ:**

1. Урысые Федерацием икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм, чыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ икъулыкъухэм яхэдзынхэр, хэдзынхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэбарлыгъэлэс амалхэм нахъ дэгъоу къащызыгъэлагъохэрэм якыхъэгъэщын тегъэпсыхъэгъэ Урысые зэнэкъокъу 2015-рэ илъэсым зэхэщэгъэнэу.

2. Урысые Федерацием икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм, чыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ икъулыкъухэм яхэдзынхэр, хэдзынхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэбарлыгъэлэс амалхэм нахъ дэгъоу къащызыгъэлагъохэрэм якыхъэгъэщын тегъэпсыхъэгъэ Урысые зэнэкъокъу 2015-рэ илъэсым зэрэзэхашэщым ехыIлэгъэ Положениер гуадзэу N 1-м диштэу ухэсыгъэнэу.

3. Урысые Федерацием икъэралыгъо хабзэ икъулыкъухэм, чыплэ зыгъэлорышIэжынымыкIэ икъулыкъухэм яхэдзынхэр, хэдзынхэм афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэм илофыгъохэр къэбарлыгъэлэс амалхэм нахъ дэгъоу къащызыгъэлагъохэрэм якыхъэгъэщын тегъэпсыхъэгъэ Урысые зэнэкъокъу 2015-рэ илъэсым щылэщтым икIэхуххэр зэфэзыхысыжыщт комисиим зэхэщэгъэнэу ыкIи ащ хэтыщтхэр гуадзэу N 2-м диштэу ухэсыгъэнэу.

4. Зэнэкъокъум пае кырахыIлэрэ материалхэм 2015-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 1-м нэс ахэплээнэу ыкIи зэнэкъокъум икIэхуххэм яхыIлэгъэ къэбархэр Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие рыхыIлэжыныхэу зэнэкъокъум икIэхуххэр зэфэзыхысыжыщт комисиим пшъэрылъ фэшлыгъэнэу.

5. Зэнэкъокъум илауреатхэм яшлу-хъафтынхэм апэлухъащтыр Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие илофшIэн изэхэщэн тельтэгъэ мылькум кыхагъэкIынэу.

6. Мы унашъор журналэу «Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие имэкъэгъэлэу» кыщыхаутынэу.

Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие и Тхаматэу В.Е. ЧУРОВ
Урысые Федерацием хэдзынхэмкIэ и Гупчэ комиссие исекретарэу Н.Е. КОНКИН

Москва,
жъоныгъуакIэм и 20, 2015-рэ илъэс
N 283/1669-6
(Мыщ игуадзэхэр тигъэзет исайт ижъугъотэщтых).

Сурэтэр тэзыхыгъэр Iэшынэ Аслъан.

ТЕКІОНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЬЭС

Лыгъэм игъогухэр зэнклагъэхэп

Нэмыц-фашист техаклохэр тыхэгъэгу кызытебанэхэм, зео хыльэхэр зыщыкыуагъэхэм Адыгеири ащыщыгъ. Зыфэдэ кэмыхъуыгъэ лыжыужыныгъэ зэрахъээ, апсэ ымыблэжы-хэу тидзэклолхэм тичыгу къау-хъумэщтыгъэ. Ащ фэдэу зэ-рапэуцужьхэрэм фашистхэр ашъэ ригъэкыхъэ, амал зэ-фэшъафхэм яусэщтыгъэх, ау къадэхурэ щылагъэп. Пыр цыф пчъагъэу ыкли техникэу эклуадэрэм пылыгъэп, сьд члэнагъэ ешымы, Пшызэ шьолы-ры зылэкимытлупшыным пы-лыгъ, игухэль кыдэхъуным пае етлупшыгъэу идзэхэр цыф клуачлэки техникэкли ыузен-дыщтыгъэх. Тидзэхэр апэклэ-лэамыгъэклотэнхэм пае «Шьолы-ры шхуантлэклэ» зэджэгъэхэ-пытэлпэ лъэшыр Кырым дэж-шашыгъагъ. Мы чыплэм нэ-мыц танк лъэхъу ыкли са-молет клэпсхэу минрэ ныкьорэ-фэдиз кырагъэолэгъагъ. Сьд фэдизэу фашистхэм зауэшы-гъэми, тидзэхэр кызытырагъэ-уцонхэ альэкыгъэп, утын пхъа-шэхэр рахыхъээ, ыпэклэ лы-клуатэщтыгъэх.

Къалэхэу Мэздэгурэ Налщык-рэ адэж нэмыцызэхэр тэ-тиехэм къашаухурэинхэм ыкли зэхакъутэнхэм ишынагъо шылэ-зэхъум, ахэр нэмыц командо-ванием гулэн локлэ 1943-рэ ильэсым шылэ мазэм и 1-м ээклищэжыгъагъэх. Зышхъэ-езыхыжыжыгъэу ээклэлохэр-рэ фашистхэм клэклэу ауж итэу тидзэхэр алъыклоштыгъэх. Кыблэ лъэныкъомклэ Крас-нодар кьеклуштыгъ генерал-майорэу Е. Гречко ылэ иль-я 56-рэ дээр.

Шылэ мазэм и 11-м пыим утын рахызэ я 46-рэ дзэм

идзэклолхэр пыкылатэщтыгъэх. Чыгу залэ пэпчэ пыим зыхы-гъанэщтыгъ, зыкытынэу фэ-ягъэп. Цыф псэуплэ пэпчэ-пытэлпэ лъэххэр ащишыгъагъэх. Зео пхъашэхэр ащыкыуагъэх-кыуаджэхэу Шынджые, Нэты-хъуае, Тэхутэмыкыуае, Бжы-хъэкьояклэм, Инэм, Афыспыпэ.

Нэмыцхэр кызыэклагъэхэ-зэхъум Тэхутэмыкыуае рай-онымклэ апэрэ псэуплэу кызы-дэхъэгъагъэхэр кыуаджэу Шы-нджый ары. Ар тэтиехэм аш-тэмэ, Краснодар екурэ гьогур-зэлухыгъэ зэрэхъуштыгъэр нэмыцхэм ашлэти, кыуаджэм-лъэшэу зыщагъэптыгъагъ. Чэщ-мэфэ пшыкылушэ, шылэ мазэм-кышгъэгъагъэу мазэем и 13-м нэс, зео пхъашэхэр тидзэ-клэлолхэм пыим рашылагъэх-кыуаджэр аштэным пае. Кыуа-джэм итыгъэкьокыплэ лъэныкъо-нэмыцхэм зысшаухъумэжыщт-псэуалэхэр щагъэуцугъагъэх. Ащ иаужырэ урамы (Цэй Иб-рахымэ ыцлэ ехы), гьунэгъу хатэхэми пытаплэхэр ахагъэ-уцогъагъэх, хъураеу пулемет «набгохэр» щытыгъэх. Унэ-хэми пулеметхэр арытыгъэх, дэпкъхэм гьуанэхэр афашы-гъэхэу кьарыкыштыгъэх. Чэщ-шункыр зэбгырафэу кьэзыгъэ-нэфырэ ракетэхэр нэмыцхэм-дафыещтыгъэх. Шынджые заор-щэклогъэ ащ игьунэгъу псэуплэ-хэм хъугъэ-шлэгъэшхохэр къа-щыхъуыгъэх: шылэ мазэм и 18-м-я 55-рэ Сыбыр дивизием псэуплэхэу Нэтыхъуае, Ново-могилевыр, Старомогилевыр, Красноармейскэр шхъафит-ышыжыгъэх. Краснодар тидзэхэм аштэнымклэ пэрыохъу-къафэхъуштыгъэр Шынджый-арыгъэ. Ащ пыим иуэшыгъэ-полкитлу дэтыгъ. Капитанэу Ле-

ушин Петр зипэщэ разведчик-куп кыуаджэм екурэ, ау ар аштэн амыльэклуэ тидзэклолхэр-кызыэкклэжыгъэх.

Зэклэ клуачлэу ялэр нэмыц-хэм кызыэклагъуае, авиаци-емрэ танкхэмрэ агъэфедэх. Чэщ-мэфэ 13-м кыкылоцл заор-зэпыугъэп, гьогогъу 21-рэ тидзэхэр пыим тебанэгъэх, ау Шынджые аштэн альэкыгъэп. Нэужым корпусым идзэклолхэм-куп-купэу загощы, пыим ипы-таплэхэм якылу. Мызэгъогум тидзэклолхэм ялоф кыкылыгъ, мэ-заем и 11-м, 1943-рэ ильэ-сым Шынджые тиехэм аштагъ. Пыим члэнэгъэшхо ышыгъ, ильэсыдзэ батальон фэдиз-хэклогъагъ, зы топ, минометибл, пулеметипшл, шхонч пчъагъэ-члэнагъ.

Мэзаем и 12-м, 1943-рэ ильэ-сым гъэзетэу «Вперед к победе» зыфилорэм мырэуштыгъ-кытхыгъагъ: «Шынджые шхъа-фит шыжыгъэным пае апсэ-емыблэжыхэу зэуагъэхэм ащы-щыгъэх разведчикэу Бэгугъэ-Айдэмыркыан, подполковникэу-П.А. Соколовыр, расчэтым-ипашэу Садековыр, лейтенантэу-Рыбалко, младшэ лейтенантэу-Коземерчук, старшинау Кара-чевыр». Лыгъэу зэрихъагъэм-пае Д.Н. Коземерчук Жьогъо-Плыжыым иорден кьыраты-гъагъ. Шынджые шхъафит за-шыжыгъэ мэфэ дэдэм, 1943-рэ ильэсым мэзаем и 11-м, зеошхохэр зыщыклогъэ кьоджэ-цыкылоу Нэтыхъуае пыим кы-тырахыжыгъ. А мэфэ дэдэм-поселкэу Отраднэмрэ кьуты-рэу Труженикымрэ я 55-рэ дивизием шхъафит ышыжыгъэх. Кыкылэпыклогъэ мафэм-а дивизие дэдэм кьутырэу-Садыклэмрэ Суповскэмрэ нэ-мыцхэр адыфыжыгъэх.

Краснодар шхъафит зэра-шыжыгъэм ехылагъэу Со-ветскэ информбюром кы-

тыгъагъ 1943-рэ ильэсым мэ-заем и 12-м Краснодар, кьуа-джэу Тэхутэмыкыуае, поселкэу-Инэм шхъафит зэрашы-жыгъэхэр.

Кызызтеуцо имылэу ыкли члэ-нэгъэ ин дэдэхэр ымышлэу я-32-рэ дивизиер ыпэклэ лы-клуатэщтыгъ, ащ идзэклолхэм-кыуаджэу Козэт, Поселкаклэр, Яблоновскэр шхъафит ашы-жыгъэх. 1943-рэ ильэсым-мэзаем и 12-м ипчэдыжэ я-83-рэ ыкли я 32-рэ гвардей-скэ дивизиерхэр (командирхэр-полковникэу А.А. Лучинскэр, генерал-майорэу М.Ф. Тихоно-выр) поселкэу Инэм шхъа-фит ашыжыныу фежэх. Бри-гадэм иминометчикыгъэу, гвар-дием икапитанэу тысыжыгъэ-Фабрикант Алексей игукъэ-кыжыгъэхэм ащыщэу Тэхутэ-мыкыуае район гъэзетэу «Со-гласие» зыфилорэм инэклубго-кыыхыутыгъагъэм кыщчело: «Тэтиехэм яразведкэ зэригъэ-шлэгъагъ Краснодар краим-нэмыц карательнэ органэу шы-зэхашгъагъэм локъэу ышлагъэм-фэгъэхыгъэ тхыгъэхэр зэрэ-члэлхэр. Ахэр кызылэклагъэ-хъанхэу рахъухы, автоматчик-куп агъэклогъагъ. Пшырылэу-ахэм ялагъ: тиехэр Инэм дэ-мыхъэхъээ а тхыльхэр нэмыц-хэм кьатырахыжыныхэу. Тхыль-хэр еджаплэм иунэу гестапор-зычлэтыгъэм члэлхыгъэх.

Разведчикхэм пашэу ялагъэ-хэр старшэ лейтенантэу Е. Криворучкэмрэ младшэ лей-тенантэу С. Васюковымрэ. Унэ-пчъэлум зылохъэхэм, гестапов-цэхэм къашлэхэи зео-зэхэбанэр-ежыагъ. Тизеолхэр илыхи, фа-шистхэм ажэхэхъагъэх, зы-зэдэклагло гьэрэу кьаубытыгъ, адрэхэр хагъэфагъэх. Еджаплэм-кыгъэгъунэрэ чыплэхэм ащы-лэгъэ нэмыцхэм утынышхо-арахыгъагъ я 83-рэ дивизием-идзэклолхэм, пыр ээклэуагъ, Инэм шхъафит хужыгъэ мэ-заем и 13-м, 1943-рэ ильэ-сым. Генерал-майорэу М.Ф. Тихоновым идивизие нэмык-дивизиерхэм ядзэклолхэр игъу-сагъэх».

Я 68-рэ хэушхъафыкылыгъэ

бригадэм 1942-рэ ильэсым-ичъэпыогъу мазэ командир-фашыгъагъ подполковникэу-Карпелюк Андрей. Ащ Крас-нодар, Теуцожэ ыкли Тэху-тэмыкыуае районхэр кыуухъу-магъэх. Ильэсныкъо тешлагъэу-я 68-рэ бригадэм икомандир-зыцлэ кьеслогъэ псэуплэ дэ-дэхэр шхъафит ышыжыгъэх. Генерал пыхъужыр Тэхутэ-мыкыуае районым, поселкэу-Инэм яцлыф гъэшлуагъэу шы-тыгъ. Инэм дэт ятлонэрэ гу-рыт еджаплэм имузеигъэм ге-нералым ищыгъын шъуашэ, иунэе пкыгъохэр члэлхыгъэх, джы ахэр музеиклэу кызылэуа-хыгъэм щылэх. Генералэу Кар-пелюк 1998-рэ ильэсым иду-най ыхъожыгъ. Тэхутэмыкыуае-иурамхэм ащыщ горэм гене-ралым ыцлэ, Инэм иурамэу-кыблэ лъэныкъом щылэм, я-68-рэ бригадэм ыцлэ ахых.

Мэзаем и 13-м, 1943-рэ ильэ-сым кыуаджэу Бжыхъэкьояклэр-шхъафит ашыжыныу дивизи-ищ кьеклугъагъ: я 32-рэ гвар-дейскэ шхончэо дивизиер (ко-мандир — генерал-майорэу-М.Ф. Тихонов), я 83-рэ кьуш-хъэ-шхончэо дивизиер (коман-дир — полковникэу А.А. Лу-чинский), я 395-рэ шхончэо-дивизиер (командир — Сабир-Умар Оглы Рахимов, полков-ник). Зео мэшлуаер кыуаджэ-ми, ащ илэгъо-блэгъухэми къа-щызэкклэлагъ. Ахэр зэрэклэуа-гъэхэр кьетхых Бжыхъэкьоя-клэм щыщэу, доцентэу, «Тэху-тэмыкыуае районыр Хэгъэу-зеошхом илэхъан» зыфилорэ-тхылыр зытхыгъэу, тарихь-шлэныгъэхэмклэ кандидатэу-Шьэо Рэщид Хъанашхэу ыкъом. Тидзэклолхэм адэлэпылэщтыгъэх-кьоджэдэхэр, клэлэцлыкыухэми-яшлуагъэ къагъаклоштыгъ амалмэ-ялэтыгъэу.

Нэмыцхэр кыуаджэм дэзы-фыжыгъэмэ ахэтыгъэх Шьо-умыз Чэхурэ (Бжыхъэкьояклэм-щыщыгъ) Шъаукъо Хъалимрэ (Джамбэчыне щыщыгъ). Джащ-тетэу мэзаем и 18-м, 1943-рэ-ильэсым Тэхутэмыкыуае рай-оныр шхъафит хужыгъагъэ.

ХЪУШТ ЦЪБАН.

◆ НЫБЖЫКІЭ ЧАНХЭР

Шапсыгъэ кыуаджэу Шэхэкліэ-щыпсэурэ клэлэу Хъушт Саид-зыклэхъопсыщтыгъэр кьыдэ-хъугъ. Икыгъэ ильэсым кы-щегъэжыгъэу Тыркуем шылэ-хэхыгъэ апшээрэ еджаплэу-istanbul Sehir University зы-филорэм иапэрэ курс щеджэ-

Къыбдэхъуштыр оры зэлъытыгъэр

рэ ныбжыкылэхэм зы адыгэ-лъэкъуацлэ ахэтхагъ, ар Саид-ильэкъуацл ары.

Клалэр гьогу псынклэ лы-хъугъэп. Экономическэ шлэны-гъэхэр европейскэ шапхъэхэм-атетэу зэригъэгъотынхэр ары-пшырылэу зыфигъэуцужыгъа-гъэр. Институт 20 фэдиз зы-зэрегъапшэм, Дунэе сатыум-рэ менеджментымрэ яфакультет-кыыхыгъ. Гушхо тепшыхъан-фэягъэ фэгъэклотэныгъэ гори-уимылэу хымэ хэгъэгум ушэ-тынхэр щыпшыныхэу укьоным. Университетэу зыдэклэуагъэм-экзаменхэр инджылызыбзэклэ-щыптынхэ фэягъэ, зы чыплэ-пэпчэ нэбгырэ пчъагъэ итыгъ, упхырыкыныр кыныгъ. Ау Саид-зыфаер кьыдэхъугъ, уни-верситетым аштагъ, ащ нэмы-клэу, ыпклэ хэмылэу ащ зэрэ-щеджэщтым фэгъэхыгъэ кьэ-барыр кызыралом, лъэшэу-ыгъэгъушлуагъ. Іэклыб хэгъэ-хэм кьарыкылыгъэ абитуриент-хэм ащыщэу ащ фэдэ кызы-дэхъугъэр зырыз дэд.

Гъэсэнныгъэ дэгъу зэбгъэгъо-тыным пае еджэныр зыщегъэ-жыгъэу уахътэм апэрэ лъэ-бэкьоу щыпшыныхэрэм мэхъан-шхо ялэу елытэ Саид. Шлэны-гъэхэм афаблэу, ахэр шлогъэ-шлэгъонхэу якьоджэ еджаплэ-ар щырагъэсагъ. Нэужым-Урысыем ит анахъ дэгъухэм-ахалытэрэ я 95-рэ лицееу Псы-шлуапэ дэтым щеджагъ. Кы-зэреухэу, диплом «пльыжыр»-ылыгъэу Стамбул клуагъэ.

— Бзитлу, тыркубзэмрэ ин-джылызыбзэмрэ, мыщ зэрэщы-зэбгъэшлэшъуштым сыдихы-хыгъ, — кьелуатэ Саид. — Учлэхъаным пае ЕҒЭ-мклэ гъэ-хъэгъэ дэгъухэр уилэнхэ фэ-ягъэ. Инджылызыбзэр пшлэнэу-щытыгъ, экзамен пстэури а-бзэр ары мыщ зэрэщатырэр. Университетым учлэфэным ыпэу-дунэе экзамен инджылыбзэм-клэ птыгъэу, ащ кыщыбгъэлъэ-гъогъэ шлэныгъэхэм уасэу къа-фашыгъэр зэрытхэгъэ тхыль-уилэнэу щытыгъ. Урысыем ащ-фэдэ экзамен щыстынэу игъо

сифэгъагъэп, ащ кыыхэклэу еж-апшээрэ еджаплэм ар щысты-жыгъ.

Экзаменыр дэгъоу зэриты-гъэм ихъатырклэ университе-тыр нахъыжэу, ильэсиплыклэ, кыуухыныу амал илэ хъугъэ.

— Къэралыгъо 40-м ехъу-мэ кьарыкылыгъэ ныбжыкылэхэр-университетым щеджэх. Ахэм-уадэгъушлэныр, уахэтыныр ыкли-ахэр зыщыщ къэралыгъохэм-ящылаклэ, якультурэ, яшэн-хаб-зэхэр зэбгъэшлэнхэр тхъагъо, ашклэ амал зэрэсиплэмклэ сы-насыпышлоу зысэлъытэжы. Джащ фэдэу тэ тикъэралыгъо-шхо, тикъэлэ клэраклэу Шъа-чэ, тиадыгъ лъэпкэ афэгъэ-хыгъэ кьэбархэр сэри къафэ-сэлутэх, — игуапэу хегъэ-унэфыкы Саид.

Клалэм зэклэ шлогъэшлэгъон. Американскэ ыкли Европейскэ-тхыльхэмклэ рагъаджэх. Езы-гъаджэхэр Тыркуем изакъоп-зыщыщхэр, Великобританием, Австралием, США-м ащыщ шлэ-ныгъэлэжэ лазэх.

Университетым истудент зэ-рэхъоу Саид Іэклыб къэралы-гъэхэм кьарыкылыгъэ сту-дентхэмклэ зэхъожыхъээ евро-пейскэ программэклэ еджэщт-ныбжыкылэхэм якъыхэхын фэ-гъэхыгъэ зэнэкьокъум хэлэ-жыагъ ыкли ащытеклуагъ. Ащ-клэлэулыгъэр багъэми, адыгэ-кьоджэ цыкылум икыгъэ клэлэ-ныбжыкылэр зэнэкьокъухэм ап-хырыкли, Париж клонэу фиты-ныгъэ кьыдихыгъ. Кьыдэхъугъэр-егъэлэплэ, сыда плэмэ Фран-цием иуниверситет шхъалэ зы-семестрэ кызырэщеджэщтым-нэмыклэу, ятарихь, абзэ, якуль-турэ нэлуасэ ащ защыфишын-илъэкышчт.

А пстэур Саид иапэрэ лъэ-бэкъух. Ахэм нэмыкыхэри кы-зэралыкылоштыхэм ар фэхъазыр. Гухэлъышлухэр уилэхэмэ, кы-зэрэбдэхъуштыр кыгурылуагъ. «Цыфшым инасып ежэ ылэклэ-зыфешыжы» зэралорэм шьып-къагъэ хэлъ.

НЫБЭ Анзор.

70 ТЕКЮНЫГЪЭМ ия 70-рэ ИЛЬЭС

Якъэлэмьпи япчыпыджыни чаныгъэх

ТидзэкIолIхэр ильэсиплIэ зэззогъэхэ фашистхэм зэратегIуагъэхэм шъэчэ журналистхэм иIахь хэлъ. «Шапсыгъэ большевик» зыфиIорэ район гъэзетым иIофышIицэу Хэгъэгъу ззошхом хэлэжъагъэхэм ащыщэу зым Советскэ Союзым и ЛыхъужьыцIэ къыфагъэшъошагъ, адыритIум бгъэхалъхъэхэр къаратыгъэх.

«Урысхэм зыкъатырэлъ!» — мы гушIахэр Адыгейм икIэлэ-плугъэу, Советскэ Союзым и Лыхъужьэу Андырхъое Хъусенэ зэриехэр зышIэщтыгъэр мэкIагъэми, ахэр фронтым Iутхэм псынIкIэу зэлъагъэ-гъагъэх. Хъусенэ зэзIуагъэ ыкIи журналистыгъ. 1941-рэ ильэсым шэкIогъум и 8-м Украинэм и Ворошиловскэ (джы Луганскэ) хэку ит псэуплэу Дьяково зыфиIорэм ар щыфэхыгъ. Нэмыцхэм къызадзыхъэм, «Рус, сдавайся!» аIозэ бэрэ адыгэ кIалэм ахэр къеджагъэх, ау ежъым «Урысхэм зыкъатырэлъ!» ыIуи, гранат закъоу ыIыгъыжыр ахэм ахидзи, ежъыри пыйхэри хэкIодагъэх.

Заом лIыгъэ зыщызэрахъэгъэ хъугъэ-шIагъэу хэхъухагъэхэм ар зэу ащыщ. Лъэкъ зэхэдэ щымыIэу дзэкIолIхэр заом зэрэщызэуагъэхэм итамыгъэу хъугъэ Хъусенэ зэрэзекIуагъэр. Ащ зэрихъэгъэ лыхъужьыгъэр журналистыбэмэ щысэ афэхъуэ, пхъашэу пым пэуцужыгъэх. Ахэм зэкIэми якъэлэмьпи япчыпыджыни чаныгъэх.

1930-рэ ильэсым, къалэу ТIуапсэ Шапсыгъэ районым игупчэу зыщэтэм, гъэзетэу «Колхозный путь» зыфиIорэр ащ къыщыдагъэкIыщтыгъ. 1924 — 1945-рэ ильэсхэм районым джы ПсышIопэ ыкIи ТIопсэ районхэм къызэлъаубытырэ чIыгухэр хахъэщтыгъэх. Нэужым партием и Краснодар крайком иунашъокIэ гъэзетым «Шапсыгъэ большевиккIэ» еджэгъагъэх.

Къэбар цыпэхэу къэтыугъо-жыгъэхэмрэ ежъ гъэзетым инэкIубгъохэм къарытхыгъэ къэбархэмрэ къызэралорэмкIэ, гъэзетым икIыдэгъэкIын Iоф дэзышIэщтыгъэ купым пшъэдэкIыжъ зыхъырэ секретарэу ОгъулI Хъамедэ Мыхъамчэрые ыкъор хэтыгъ. Ащ Москва журналистикэм институтэу дэтыгъэр къыуыхыгъагъ, хылушъо Шапсыгъэм щыпсэухэрэмкIэ апэу ащ фэдэ сэнэхъат зэригъэгъотыгъэу щытыгъ. Редакцием иштат ащыгъум хэтыгъэр нэбгырибл. Гъэзетым

ЦунтIыжъ Хъарунэ Осман ыкъор иредактор шъхъэлагъ, Павел Баруковыр ащ игодзагъ, Кобл зэххэу Ибрахымэрэ ТIахьирэрэ, Иотка Федосий — литсотрудникигъэх, тхыгъэхэр хитэу зы бзылфыгъэ ахэтыгъ.

1938-рэ ильэсым Хъамедэ дзэ къулыкъум дащыгъагъ, шIэныгъэу зэригъэгъотыгъэхэр къыдалыти, политработникэу агъэнэфэгъагъ. Илъэс тешIагъэу ар польскэ компанием хэлэжъэзэ хылыгъэу къауIэгъагъ. Заор къежъэным ыпэкIэ Апшъэрэ дзэ-политическэ училищэу Ф. Энгельс ыцIэ зыхъыр къыуыхы, Темыр-Къохъэплэ

«ТичIыплэгъу» етIонэу къэзылэжыгъэ полковникыр шапсыгъэхэм шIукIэ агу илъ. Заом фэгъэхыгъэ повестхэм, рассказхэм, ежъым иззо гъогухэр зыфэдагъэхэм, къыдзэзогъэ цыфхэм, нэмыкI гукъэкIыжъхэм афэгъэхыгъэ къэбархэри Иоткэ итхыгъэхэм къахэнагъэх.

фронтым и ГъэлорышIэплэ шъхъалэ агъэкIогъагъ. Заом чанэу хэлэжъагъ, Хэгъэгъур къыуухъумзэ фэхыгъэ, орденхэри медальхэри иIагъэх.

Гъэзетым иредакторыгъэу ЦунтIыжъ Хъарунэ игъаши гъэшIэгъонэу зэхэлъ. Къуаджэу Къэлэжъ къыщыхъугъ, илъэс зэкIэлъыкIохэм Ростов рабфакым щеджагъ, нэужым Ростов ыкIи Москва адэт финансэ-экономическэ институтхэр къыуыхыгъэх. Шапсыгъэ районым гъэсэнэгъэмкIэ иотдел политпросвещениемкIэ иинструкторэу Iоф ышIагъ, район гъэзетым тхэщтыгъ.

Ащ щызэригъэгъотыгъэ шIэныгъэхэр 1939 — 1940-рэ ильэсхэм журналист сэнэхъатым зыфигъэхъазырэ зэхъум къышъхъалэжыгъэх, нэужым востоковедением иинститутэу Москва дэтым чIэхъажы, 1943-рэ ильэсым ар къыуыхыжыгъ. Ащ къычIыхыгъэ сэнэхъатым зэреджэщтыгъэхэр «Референт, переводчик с турецкого языка». Еджэныр къызэреухэу Хъарунэ СССР-м и Наркомвнешторг Iоф

щишIэнэу агъэкIогъагъ, илъэскIэ ащ сатыу зэзэгъыныгъэхэмкIэ иотдел иреферент шъхъалэ хъугъагъэ.

1944 — 1945-рэ ильэсхэм ащ Союзнэ контролнэ комиссием (джы Урысые Федерацием и Счетнэ палатэ) иэкономическэ отдел иэкономист шъхъалэу лэжъагъэ. Румынием Iоф щышIагъ, зэо ужым аспирантурэр къыуыхыжыгъ, тарихымкIэ кандидатскэ диссертациер къыгъэшъыпкъэжыгъ. Хъарунэ востоковедением иинститутэу Москва дэтым щыригъэджагъэх, шIэныгъэхэм ишыпкъэу апыллыгъ. Гъэхъагъэу ышIыгъэхэм апае ащ къэралыгъо шIухъафтынхэр къыратыгъагъэх.

«Шапсыгъэ большевикым» щылажъэщтыгъэхэм зэкIэмэ анахъэу гъэзетым икIыдэгъэкIын нахь хэшIыкI фызиIагъэр псэуплэу Мельниково (Алтай) къыщыхъугъэ Иотка Федосий арыгъэ. Илъэс 21-рэ ыныбжыгъэр ащ район гъэзетэу «Коммунарым», нэужым край гъэзетэу «Большевистская смена» зыфиIохэрэм Iоф ащишIэнэу зырегажъэм.

Федосий 1934-рэ ильэсым Дзэ Плъыжыым дащыгъагъ. Военнэ журналистхэм апае зэхэщэгъэ курсхэр къызеухым,

дивизионнэ гъэзетэу «Боевая учеба» зыфиIорэм Iоф щышIагъ. Къулыкъур къызеухым, КъокIыплэ Чыжъэм кыкIи хы ШIуцIэ Iушъом ежъыр фаеу къэкIогъагъ, Шапсыгъэ районым къыщыдэкIырэ «Шапсугский большевикым» Iухъанэу хъугъагъ. Ар къызэхъэгъагъэхэм псынIкIэу адиштагъ. ИIоф шIу ыльэгъуштыгъ, Iоф

Заом иапэрэ мафэхэм Сталинград дэт военнэ-патриотическэ училищым щеджэнэу ар агъэкIогъагъ. ПолитрукыцIэр иIэу я 268-рэ шхончэо дивизием ия 877-рэ шхончэо полк ияплIэнэрэ ротэ политрукэу агъаIо.

шIэныр икIэсагъ. Мэкъумэщ ыкIи партийнэ отделхэм Iоф ащишIагъ, чылэхэм, къутырхэм бэрэ адахъэщтыгъ, цыфхэм залугъаIэщтыгъ ыкIи адэгъушIэщтыгъ, зыгъэгумэкIыхэрэ Iофыгъохэм алыпIлэщтыгъ. ШIэхэу шъэогъу-ныбджэгъухэр къызэригъэгъотыгъэхэм Иоткэ цыгушIукIыщтыгъ.

Заом иапэрэ мафэхэм Ста-

линград дэт военнэ-патриотическэ училищым щеджэнэу ар агъэкIогъагъ. ПолитрукыцIэр иIэу я 268-рэ шхончэо дивизием ия 877-рэ шхончэо полк ияплIэнэрэ ротэ политрукэу агъаIо. 1942-рэ ильэсым псэуплэу Степановкэ дэжъ (Харьковщина) якомандир хылыгъэу

1943-рэ ильэсым ишышъхъэIу мазэ Иоткэ майор хъугъагъэ, я 78-рэ шхончэо полкым икомандир политчастымкIэ игуадзэу агъэнэфэгъагъ. Псыхъоу Днепр зэпырыкIыгъэхэм ащыщ, хыкъумэу Хортицэ щызэуагъ.

къызыщауIэм, ащ ротэр зэрищэнэу ежъ-ежъырэу ыпшъэ рилъхъажыгъагъ. Нэмыцхэр япчъагъэкIэ нахыбагъэхэми, ротэм хэтхэр лыбланэу апэуцужыкIи, тидзэхэмкIэ мэхъанэ ин зилэ чIыплэр арамыгъэу бытын альэкIыгъагъ. ЛIыгъэ-шхоу, къулайныгъэу ыкIи пытагъэу заом къыщыхъафэгъэхэм апае Ф.А. Иоткэ «Советскэ Союзым и Лыхъужь» зыфиIорэ цIэ лъаплэр къыфагъэшъошэгъагъ. ЯплIэнэрэ ротэу зипэцагъэр пхъашэу зыщызэзогъэгъэ шъофым Харьковскэ хэкум ит колхозэу Куйбышев ыцIэ зыхъырэм илэжъа-кIохэм яшIоигъоныгъэкIэ Федосий Иоткэ ыцIэ фаусыгъагъ.

Зэо ужым, ТекIоныгъэр къызыдахыгъэр илъэс 40 зыщыхъурэм, Ф. Иоткэ къутырдэхэм алуIэгъагъ, колхозым имеханизированнэ бригадэ ягуапэу ар хатхэгъагъ.

1943-рэ ильэсым ишышъхъэIу мазэ Иоткэ майор хъугъагъ, я 78-рэ шхончэо полкым икомандир политчастымкIэ игуадзэу агъэнэфэгъагъ. Псыхъоу Днепр зэпырыкIыгъэхэм ащыщ, хыкъумэу Хортицэ щы-

тыгъэ нэбгыриблымэ Советскэ Союзым и ЛыхъужьыцIэ, адрэхэм (къаукIыгъэхэри зэрахэтэу) бгъэхалъхъэхэр къаратыгъагъэх.

1944-рэ ильэсым ятIонэрэ Украинскэ фронтым ипачэхэм Федосий Дзэ Плъыжыым и ГъэлорышIэплэ шъхъалэ щызэхэщэгъэ курсхэм ишIэныгъэхэм къащыхигъэхонэу агъаIо. ЕтIанэ СССР-м и Министрэ-хэм я Совет репатриациемкIэ и ГъэлорышIэплэ ащэжъы. Иоткэ советскэ дзэ миссием хэтэу Къохъэплэ Германием лIыкIоу агъаIо, ащ 1948-рэ ильэсым нэс къулыкъу къыщехъы. «Сэ лъэшэу сыцэгъушIукIы ыкIи на-сыпыгъэкIэ зыфэсэлъэгъужьы советскэ цыфхэу мин 200-м къехъумэ тихэгъэу къагъэзэ-жынымкIэ IэпыIэгъу сызэра-фэхъугъэр, — ыгу къэкIы-жыщтыгъ Федосий. — Джащ фэдэу, зыщыкIодыгъэхэр амы-шIэу алытэгъэгъэ тидзэкIолI-хэм ацIэхэр ыкIи ахэр зэрэ-

хъуштыгъэ пчъагъэр ащ щыд-гъэнэфэжыгъагъ. Советскэ зэ-олIхэу Германием щыфэхыгъэхэм апае къалэхэу Дортмунд, Эссен ыкIи Бонн саугъэтхэр ащыдгъэуцугъагъэх».

1949-рэ ильэсым иапэрэ мазэ Ф. Иоткэ Лениным ыцIэ зыхъырэ военнэ-политическэ академием и Апшъэрэ политсовет икурсхэр къырагъэухы, политическэ IэнэтIэ зэфэшъхъафхэр егъэцакIэх. Полковник хъугъэу 1960-рэ ильэсым къулыкъур егъэтIылыжыкIи. Киев щыпсэунэу мэкIожьы, тхылыхэр ытхыхэу регажъэ.

«ТичIыплэгъу» етIонэу къэзылэжыгъэ полковникыр шапсыгъэхэм шIукIэ агу илъ. Заом фэгъэхыгъэ повестхэм, рассказхэм, ежъым иззо гъо-гухэр зыфэдагъэхэм, къыдзэ-зогъэ цыфхэм, нэмыкI гукъэкIыжъхэм афэгъэхыгъэ къэбархэри Иоткэ итхыгъэхэм къахэнагъэх.

1990-рэ ильэсым, ыныбжы илъэс 77-рэ хъугъэу, ащ идунай ыхъожьыгъ. ДзэкIолI бэлахыгъэм, журналист Iэпэлэ-сагъэм, общественнэ IофшIэ-кIуагъэм ыкIи цыф шыпкъа-гъэм игъаши хъугъэ-шIэгъэ зэфэшъхъафхэмкIэ бай. Ау ащ игугъу икIукIэ ашIэу, Шъачэ зэрэдэкIыгъагъэр агу къэкIы-жъэу бэрэ къыхэкIырэп. Советскэ Союзым и ЛыхъужьыцIэ лъаплэ ащ къылэ-жыгъэу щытми, къалэм иурам-хэм, иеджаIэхэм ащыщ гори ыцIэ джыри фаусыгъэп. Джащ фэдэу шIэжъ пхъэм-бгъу гори фагъэуцугъэу щылэп. Федосий Иоткэ ифэшьошэ шъхъэкIэфагъэр, хэгъэгум зэриплыхъужьым итамыгъэу ащ къылэжыгъэ шIэжыр къэзы-гъэнэфын лъэуж тэ, ащ ыуж къикIыгъэхэм, тигъаши щыпхырытщынэу къыттефэ.

НЫБЭ Анзор.

СПОРТЫМРЭ ШІЭЖЬЫМРЭ

Цыфыр ишулаагэкэ бгьэлэпэныр шэн-хабзэ тфэхугь. Ныбджэгъушюу пльытэрэр ошлэ-дэмышлэу дунаим зехыжккэ, зэгэпшэнхэр пшыхэзэ, зэмыгъэфэгъэ гупшысэхэм узэлъакы. Самбэмккэ, дзюдомккэ спортымккэ мастерэу Хьадпэшю Нурдин фэгъэхыгъэ шлэжэ зэнэкьокьоу Бжыхэкьоежым шыкыагъэр плуныгъэм епхыгъэу цыт.

Ныбджэгъур щылэныгъэм хэкыуаккэрэп

Хабзэм икыулыкыушлэхэмрэ зэныбджэгъухэмрэ унашю зэдашлэ, самбэмккэ зэнэкьокьур зэхашагъ. Н. Хьадпашюм илахылхэри клэщаклохэм гъусэ афэхугъэх. Инэм псэуплэм ипашэу Хьоткьо Хьызыр, Инэм инароднэ депутатхэм я Совет итхьаматэу Нэгъой Аскэр — урым-рим бэнаклэмккэ СССР-м спортымккэ имастер, Бжыхэкьоежэ кьоджэ псэуплэм ипашэу

Хьатитэ Аскэр, клэцэлыкыу-ныбжыккэ спорт еджаплэу Бжыхэкьоежым дэтым идиректорэу Лый Аслъан, нэмыккхэри зэхэщакло хугъэх.

Хьот Юныс, Гьыш Нухъэ, Сэрэлпэ Олег, Нэмытэкьо Аскэр, фэшъафхэри Хьадпэшю Нурдинэ дахэккэ кытегушылэх. Спортымрэ щылэныгъэмрэ дэгъоу ащызэрэшлэщтыгъэх. Н. Хьадпашюр Инэм щапугъ, Кобл Якъубэ

лъапсэ зыфишыгъэ Мыекьопэ спорт еджаплэм зычигъэсагъ. Спорт обществэхэу «Урожай», «Буревестникым», нэмыккхэм зэхэщэрэ зэнэкьокьухэм апэрэ чыплэхэр къащыдихыгъэх. Советскэ профсоюзхэм яхэгъу ыккэ дунэе зэлыккыгъухэм ахэлажэщтыгъ. Тренер-клэцэгъаджэу Иоф ышлагъ.

СССР-м спортымккэ имастерэу, Урысыемрэ Адыгеимрэ язаслуженнэ тренерэу Хьот Юныс Бжыхэкьоежым шыклогъэ шлэжэ зэнэкьокьум исудья шхьалэу щытыгъ. Зэхэщэн Иоф-гохэмккэ ащ лэпылэгъу кыфэхугъэх Р. Аульэр, Хь. Клыаер, Р. Беданэкьор, Б. Беданэкьор, А. Кьэлэшъаор, А. Делэкьор, А. Джармэкьор, А. Нэмытэкьор, нэмыккхэри.

Краснодар краимрэ Адыгэ Республикэмрэ самбэмккэ ябэнаклэхэр алырэгъум цызэнэкьокьугъэх. Яонтэгъугъэ елытыгъэу апэрэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэр: Лышэ Хьарун, кг 48-рэ, Нарт Рэмэзан, кг 60, Ермэлхьаблэ кыкыгъэх, тре-

нерыр Псэунэ Мурат. Мерэм Дамир, кг 56-рэ, Рудиков Виталий, кг 70-рэ, Мыекъуапэ зыщагъасэ, тренерыр Хьакурынэ Дамир. Бат Рэмэзан, кг 81-рэ, тренерхэр Хьот Юныс, Хьабый Байзэт. Псэунэкьо Амир, кг 65-рэ, Цыкыу Джамболэт, кг 75-рэ, Пэнэжыкыуае щыщых, тренерыр Хьабэху Адам. Хьажэукоу Заурбэч, кг 52-рэ, Кьунчыкьохьаблэ щыщ, тренерыр Кьуекьо Руслъан. Тхьаркьохьо Руслъан, кг 87-рэ, Кошхьаблэ кыкыгъ, тренерыр Тулпэрэ Аскэр. Уайкьокьо Алий, кг 87-м кьеху, тренерыр Чэтыжэ Алий, Адыгэ-кьалэ щыщ.

Бэнэнымккэ лэпэлэсэныгъэ анахь дэгъу кьэзыгъэлъэгъуагъэу кыыхыгъэр Бат Рэмэзан, бэнэгъу анахь дэгъухэм ахэлэжыагъэх Кьуйжэ Бислъанрэ Псэунэкьо Амйррэ. Теклоныгъэр зы бэнэгъум кышщыдэхыгъэнымккэ анахь маккэу уахтэ тезыгъэккыдагъэр Хьот Аслъан. Теклоныгъэм икыдэхынккэ гуетыныгъэ анахь ин кызыхэзыгъэфагъэу кыыхыгъэр Мерэм Дамир.

Хьагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэхэм кубокхэр, медальхэр, нэпэеплэ шухьафтынхэр афашыгъэх.

Хьот Юныс, Делэкьо Адам, Нэмытэкьо Аскэр, нэмыккхэм кызыралауагъэу, шлэжэ зэнэкьокьур спортсменхэм, тренерхэм, зэхэщаклохэм ащыгъупшэщтэп. Н. Хьадпашюр зыщагъэтылыгъэ кьэхалэм ныбджэгъухэр цылагъэх, щымылэжым шхьащэ фашыгъ, гуккэ «дэгъушылагъэх». Н. Хьадпашюм ишхьэгъусэу Разыет шлэжэ-зэнэкьокьум изэхэщаклохэм зэрафэрэрэр кылуагъ.

Ныбджэгъуныгъэр щылэныгъэм цызыгъэлъапэхэрэм гъэзетымккэ «тхьашуегъэпсэу» ятлэжы тшлогъу.

КІЭЛЭЦЫКІУ ФУТБОЛЫР

Ростов хэкум ккыцтых

Адыгэ Республикэм иккэлэцыкыу-ныбжыккэ спорт еджаплэхэм футболимккэ защызыгъасэхэрэм яклэу ешлэгъухэр Мыекъуапэ шыкыагъэх. Кошхьаблэ районным кыкыгъэхэр ялэпэлэсэныгъэккэ нахь кьэхэщыгъэх.

Тренер-клэцэгъаджэхэу Щэлбэе Артуррэ Беджелды Тимуррэ зипэщэхэ клэцэлыкыу командэм Адыгэ Республикэм апэрэ чыплэр кышщыдихыгъ. 2002 — 2003-рэ ильэсхэм клэлэхэр кьэхугъэх.

Клэу ешлэгъухэм анахь дэгъоу ахэлэжыагъэмэ ащыщ лэпыч Эдуард, кьэлэпчъэм гьогогъуи 5 йгуаор ащ дидзагъ. Афэшлэгъо Заур, Гуашлэ Байзэт, Джамыр-

зэ Амир, Чыржын Дамир, нэмыккхэри уащытхуэнэу ешлагъэх.

Адыгэ Республикэм физкультурэмрэ спортымрэккэ и Ко-

митет ишлухьафтынхэр хагъэунэфыкырэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэмэ афагъэшшошагъэх.

Зэнэкьокьум исудья шхьалэу Пэнэшъу Мыхьамодэ кызырэ-тилуагъэу, апэрэ чыплэхэр кыдэзыхыгъэ командэхэр Кьыблэм иешлэгъухэу Краснодар краимрэ Ростов хэкумрэ ащыккыстхэм ахэлэжэщтых. А. Шэлбаер зипэщэ клэлэхэр бэдзэогъум и 8 — 15-м Ростов хэкум щешлэцтых.

Сурэтым итыр: **Кошхьаблэ районным икомандэу Адыгэ Республикэм ичемпион хьугъэр.**

ФУТБОЛ. АПШЪЭРЭ КУПЫР

Къэнагъэр упчлиты

Урысыем футболимккэ иапшъэрэ куп хэт командэхэм 2014 — 2015-рэ ильэс ешлэгъур аухыгъ. Аужырэ ешлэгъоу ялагъэхэм тиупчлэхэм джэуапхэр кьаратыжыгъэх

Клэуххэр

«Динамо» — «Краснодар» — 1:1, «Зенит» — «Локомотив» — 1:0, «Спартак» — «Амкар» — 3:3, «Торпедо» — «Мордовия» — 2:0, «Ростов» — ЦСКА — 1:1, «Кубань» — «Арсенал» — 5:1, «Терек» —

«Урал» — 1:3, «Уфа» — «Рубин» — 1:1.

Чыплэу

кыдаыхыгъэр

1. «Зенит» — 67

2. ЦСКА — 60

3. «Краснодар» — 60

4. «Динамо» — 50
5. «Рубин» — 48
6. «Спартак» — 44
7. «Локомотив» — 43
8. «Мордовия» — 38
9. «Терек» — 37
10. «Кубань» — 36
11. «Амкар» — 32
12. «Уфа» — 31
13. «Урал» — 30
14. «Ростов» — 29
15. «Торпедо» — 29
16. «Арсенал» — 25.

«Торпедэр» ыккэ «Арсеналыр» апшъэрэ купым кыыхагъэккыцтых. «Уралрэ» «Ростоврэ» ап-

рэ купым я 3 — 4-рэ чыплэхэр кышщыдэзыхыгъэхэм адешлэцтых. Теклоныгъэр зыхыхэрэр 2015 — 2016-рэ ильэс зэнэкьокьум апшъэрэ купым щешлэцтых. «Крылья Советов» ыккэ «Анжи» апшъэрэ купым хэхьажыгъэх.

**Нэклубгор
зыгъэхьазырыгъэр
ЕМТИЛЬ Нурбий.**

Зэхэзыщагъэр ыккэ кыдэзы- гъэккырэ:

Адыгэ Республикэм лъэпкь Иофхэмккэ, лэккыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэп-кьэгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмккэ ыккэ кьэбар жьугъэм иамалхэмккэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зидэшылэр:

385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шхьалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,
редактор гуадзэр-
пшъэдэккыжэ зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты- гъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмккэ, телерадиокъэтынхэмккэ ыккэ зэлы-лэсыккэ амалхэмккэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлэп, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэккэмккэ

пчъагъэр

4015

Индексхэр

52161

52162

Зак. 730

Хэутыным узчыккытхэнэу щыт уахтэр
Сыхьатыр 18.00
Зыщыккытхэгъэхэ уахтэр
Сыхьатыр 18.00

Редактор
шхьалэр
Дэргэ Тимур

Редактор шхьалэм
иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкьо
Сайд

Редактор шхьалэм
игуадзэр —
пшъэдэккыжэ
зыхьырэ
секретары
Хьурмэ Хьусен